EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN!

Sayı: 159, 15 Aralık '96

Güncel durum ve devrimci çizgi

Gitgide büyüyecek ve yayılacak olan yeni bir kitle hareketi ile karşı karşıyayız. Bu hareketin en belirgin özelliği, açık politik kimliği ve hızla devrimcileşmeye açık yapısıdır. Yeni hareketin açık politik kimliği, dosdoğru düzendeki çürümeye ve devletteki kokuşmaya tepkilerin bir ifadesi olmaktan kaynaklanmaktadır. Bu niteliği ile hareket, toplumun ezilen ve sömürülen çok değişik katmanlarından insanları kapsamaktadır. Fakat halihazırdaki tüm göstergeler, işçilerin ve kamu çalışanlarının, onların kitle örgütlerinin, bu harekette asıl ağırlığı oluşturacağını gösteriyor.

Bu, yeni bir durumdur. Elbette yeni olan işçilerin ve kamu çalışanlarının kitle hareketliliğindeki ağırlığı değildir. Bugüne kadar dolaysız politik nedenlere dayalı olanlar (Sivas katliamını protestolar, 1 Mayıs ve Newrozlar, Gazi Direnişi vb.) dışındaki tüm kitle hareketleri zaten esas olarak bu iki toplumsal kesime dayalı idiler. Ama bugüne kadarki eylemlerin temel hareket noktası her zaman işçilerin ve kamu çalışanlarının kendi güncel ve somut iktisadi ve demokratik hak ve çıkarları idi. Oysa son kitle hareketi tüm toplumu ilgilendiren dolaysız politik nedenlere dayalıdır. Çeteleşen, kokuşan, ezilenlere karşı bir kirli savaş aygıtı olarak işleyen, bu arada mafyalaşarak kumar rantından uyuşturucu ticaretine kadar her türlü pis işe ve pisliğe bulaşmış olduğu açığa çıkan bir devlete karşı tepki ve protestodur sözkonusu olan. Fark buradadır. İşte doğrudan devleti ve onun dayandığı düzeni sorgulamaya dayalı bir kitle hareketinde, işçilerin ve kamu çalışanlarının asıl ağırlığı oluşturmaları, çok büyük öneme sahip yeni bir gelişmedir.

Öncelikle altı çizilmesi gereken budur. Zira bu, devrimci önderlik sorumluluğu alanında ortaya yeni ve hayati önemde görevler çıkarmaktadır. Yıllardır işçi ve emekçi hareketine egemen darlığın kırılamamasından, hareketin dolaysız bir politik kimlik kazanamamasından yakınılıyordu. İşte bu temel zaafın nihayet geride kalacağının ilk işaretleri... İşte sınıf ve kitle hareketini devrimcileştirmek için büyük fırsatlar ve muazzam olanaklar... Bu fırsat ve olanakları değerlendirebilmek başarısı, devrimci önderlik konumu ve kimliğinin sınanma zemini olacaktır. Bunu değerlendirme başarısı gösteremeyenlerin önderlik iddiaları da dayanaksız boş sözlerden öte bir anlam taşımayacaktır.

Bu sorumluluğun hakkını gereğince yerine getirebilmek için, öncelikle mevcut kitle hareketinin derindeki nedenlerini, bugünkü patlamayı olanaklı kılan birikimi doğru anlayabilmek gerekir. Politik kitle hareketinde bugün yaşanan ani ivmelenmeyi "Susurluk kazası"na bağlamak, bu çerçevedeki gerici burjuva propagandanın etkisinde kalmaktır. Gerçekte sözkonusu olan, sermayenin işçi sınıfına ve tüm emekçi katmanlara karşı izlediği iktisadi ve sosyal politikalar ile onlara eşlik eden sistematik faşist baskı ve terörün ezilenler cephesinde biriktirdiği büyük tepki ve hoşnutsuzluğun dışa vurumudur. Susurluk buna yalnızca bir vesile olmuştur. Sınıf ve kitle hareketi yıllardır politik bir mecraya sıçramanın derin sancısı içindeydi. Zaman zaman bu safhaya geçecek gibi oldu. Fakat iç zayıflık ve engeller ile sermayenin karşı çabaları, bunu her seferinde dizginledi ve erteledi. '96 yılı değişik nedenlere dayalı politik kitle eylemleriyle başladı ve 1 Mayıs, bu alanda ulaşılan büyük birikime açık bir gösterge oldu. Fakat 1 Mayıs'ı izleyen karşı saldırı, yeni bir aşamaya geçişi engelledi ve hareket

bir kez daha geri çekildi. Bunun uzun süreli olamayacağını kestirmekte bir güçlük yoktu. Nitekim çok geçmeden yeni br eylem dalgasının ilk işaretleri ortaya çıktı. 19-20 Ekim'de on kentte yapılan ve onbinlerce emekçinin büyük bir coşku ve kararlılık sergiledikleri eylemler, yeni kitle hareketi dalgasının üstelik belirgin bir politik potansiyel taşıyarak gelmekte olduğuna bir kuşku bırakmadı (Komünistler bunu *"Emekçi Kitle Hareketinin Yeni Çıkışı"* gibi anlamlı bir başlık altında değerlendirmişlerdi).

Dolayısıyla, "Susurluk kazası" etkeni hiç de bulutsuz gökyüzünde çakan ani bir şimşek olmamıştır. Bir birikimin üzerine gelmiştir ve doğrusu bu birikimin kendini güçlü bir biçimde dışa vurmasına son derece elverişli bir "vesile" olmuştur. Bu da anlaşılır bir durumdur. Yıllardır dizginsiz sömürü ve soygun politikalarının cenderesi içinde bunaltılan yığınları dizginlemek için rejim başka şeyler yanında iki etkili silah kullanıyordu. Devlet terörü ve şovenizm... İlki yıldırıp sindirme, ikincisi hedef şaşırtma işlevi görüyordu. Susurluk'un açığa vurduğu gerçekler, bu iki silaha büyük bir darbe olmuştur. Devletin iç yüzü, devlet terörünün perde arkası ve "bilinmeyen" yönleri, kardeş bir halka karşı "ülkenin bütünlüğü" adına yürütülen kirli yoketme savaşının gerisinde yaşanan pis işler ve ilişkiler açığa çıkmıştır. Devlet terörünün mahiyeti, devletin kendi hukukunu bile hiçe sayan çeteleşme gerçeği ile kirli savaşın dayanağı olarak kullanılan şovenizmin gerçek işlevi, sıradan insanlar tarafından gözle görülür hale gelmiştir. Artık devletin, devlet terörünün ve kirli savaşın geniş toplum kesimleri tarafından sorgulanmasının önüne geçilememektedir.

Özetle, "Susurluk kazası" yığınları fiziki ya da ideolojik etki yoluyla sınırlayan silahların ters tepmesine iyi bir vesile olmuştur. Deyim uygunsa, devlet ve şovenizm, "suç üstü" yakalanmıştır. Bu, kitlelerin tepkilerini kamçılayan ve onları eylem konusunda cesaretlendiren bir rol oynadı.

Fakat dahası var. Düzen cephesinin kendi içinde çeşitli çıkar gruplarına dayalı kamplaşma, bunlar arasındaki iç iktidar mücadelesi, bu çerçevede devlet bünyesindeki çeteleşme ve bunlar arasındaki kıyasıya çekişme ve çatışma, tüm bunlar yıllardır vardı, biliniyordu. Fakat geniş kitleler henüz bunu göremiyor, algılayamıyordu. Devrimciler yapay ya da aldatıcı siyasal kılıflar giydirilmiş bu çatışmanın gerçek mahiyetini yığınlara anlatmaya çalışsalar da başarılı olamıyorlardı. Son gelişmeler, yalnızca açık siyasal bağlantılar içindeki devlet içi çeteleşmeyi değil, fakat bu çeteler arası çatışmayı da su yüzüne çıkardı. Yalnızca su yüzüne çıkarmakla da kalmadı, artık açıktan süren bu çatışmayı kızıştırarak onu yeni boyutlara da vardırdı. Son "Çankaya Zirvesi"nin de gösterdiği gibi, tüm çabalara rağmen bugün hala bunun önü alınamıyor. Düzenin kendi içindeki ve devlet bünyesindeki "çatlak" gitgide büyüyor ve bu yeni gerçeklerin açığa çıkmasını kolaylaştırıyor.

İşte düzeni ve devleti zayıflatan bu süreç, kitle hareketinin güç kazanması için bir başka elverişli etken oluyor. Abartıdan kaçınarak söylemeliyiz ki, klasik marksist teoride; egemen sınıfın siyasetinde yaşanan bir bunalımın, ezilen sınıfların kendi hoşnutsuzluklarını ve tepkilerini dışa vurmalarını kolaylaştıracak bir "gedik açması" ya da "çatlak" işlevi görmesi denilen durumun bir örneği ile yüzyüze bulunuyoruz.

Tüm devrimci kuvvetlerin önünde şimdi bu avantajları, devletin "suç üstü" durumu ile egemen sınıf cephesindeki "iç çatlağın" yarattığı elverişli zemini en iyi biçimde değerlendirmek sorumluluğu vardır. Yığınların açığa çıkan ilk tepkilerini güçlendirip yaymak, çeteleşen devlete ve onun kokuşmuş düzenine karşı başlayan sorgulamaları güçlü bir devrimci sınıf ve kitle hareketini geliştirmenin olanağı olarak kullanmak, devrime dayalı çözüm alternatifini emekçi kitlelerin geniş kesimleri arasında yaygınlaştırmak, mevcut durumu bu amaçlar için iyi bir fırsat olarak değerlendirmek sorumluluğu vardır.

Bu sorumluluğu başarıyla gerçekleştirmek doğru bir siyasal bakış ile yaratıcı ve militan bir pratik inisiyatif sorunudur. İlkinin önemi özel bir açıklama gerektirmiyor. Fakat bu doğru bir siyasal

bakış ve tutumla hareket etmenin göründüğü kadar kolay olduğu anlamına da gelmiyor.

Öncelikle egemen sınıf cephesinden kurulan ve solun reformist kesimlerinin kitle hareketine taşımada köprü rolü oynadıkları tuzaklar var. Kendi iç bölünmesi ve dalaşması ne olursa olsun, "kriz yönetmek" ve krizlerden bir "fırsat" olarak yararlanmak konusunda açık bir bakışa ve tutuma sahip egemen sınıf, ortaya çıkan son durumu da devletin bugüne kadarki yıpranmasını onarmanın bir olanağı olarak değerlendirmek istiyor. Sermaye medyasının aktif bir rol üstlendiği "temiz toplum", "temiz siyaset", "devleti devlete sızmış çetelerden temizleme", "demokratik hukuk düzenini güçlendirme" söylemi buna hizmet ediyor. Burjuva muhalefet aynı doğrultuda kampanyalar yürütüyor. Kirli ve kanlı işlerde en aşırıya kaçmış bazı çetelerin tasfiyesiyle bunda başarı sağlanmak isteniyor. Tasfiye edilmeye çalışılanların karşı direnci bu hesabı bugün için zora soksa da, düzenin toplam olanakları düşünüldüğünde, bunda belli bir başarı sağlaması ihtimal dahilindedir. Pisliğin, tartışılan tüm kanlı ve kirli işlerin gerisinde gerçekte MGK olduğu halde onun ve ordunun tartışma dışı tutulması, dahası mevcut çeteleşmenin üzerine ordunun basıncıyla gidildiği sahtekarlığı; kokuşmuşluğun bir parçası olan medyanın "çetelerin üzerine gitme" görüntüsü içinde yeniden itibar kazanmaya çalışması; yaşanan çürüme ve kokuşmanın, kan ve pisliğin asıl kaynağı ve çeteleşmenin organik bir parçası olan tekelci sermayenin yine özel bir çabayla tartışma dışı tutulması; tüm bunlar, son gelişmelerin sunuluşunda karşı-devrimci propagandanın halihazırdaki başarılarıdır.

Açıktır ki, mevcut durumdan devrimci doğrultuda başarıyla yararlanabilmek, aynı zamanda bu hesapları boşa çıkarmak ölçüsünde olanaklıdır. Oysa reformist sol ile "siyasal çözüm"cüler sermayenin ortaya çıkan yeni durumdan bir "fırsat" olarak yararlanmasına açık ya da örtülü destek sunmaya dünden hazırdırlar. Bugün, ANAP da dahil "CHP'yi DSP'yi, demokrasi isteyen bütün örgüt ve kişileri içine alan bir güç birliği önündeki fırsat tarihi değerdedir. Demokratik bir açılım için koşullar uygundur." diyenler (somutta İP), gerçekte, öteki reformist sol çevreler ile "siyasal çözüm"cülerin gönlünde yatanı yüksek sesle dile getirmekten başka bir şey yapmış olmuyorlar.

Son gelişmelerin ortaya çıkardığı durumun güncel alternatifleri şunlardır. Ya egemen sınıf bu krizi yıpranmış ve teşhir olmuş devletinin imajını yenilemenin, ona "temiz siyaset" ve "hukuk kuralları içinde işleyiş" cilası çekmenin, dahası, bunu kitlelere "demokratikleşmede yeni bir adım" olarak yutturmanın olanağını bulacaktır. Ya da, bir bütün devrim cephesi, yığınların mevcut tepkilerini ve eylemliliğini en iyi biçimde değerlendirecek, bunu yığın hareketinde yeni bir devrimci atılımın dayanağı olarak kullanacak, böylece devlet ve düzen bünyesinde oluşmuş çatlakları derinleştirmek başarısı gösterecektir.

Birinci durumda, devlet ve düzen güçlenecek, egemen sınıf yılların kirli ve kanlı icraatlarının yolaçtığı yüklerin ağırlığından ve sorumluluğundan bu "fırsatı" kullanarak sıyrılma olanağı bulacaktır. İkinci durumda ise, düzenin krizi bu kez devrimci bir kitle hareketi olgusuyla birleşerek yeni boyutlar kazanacaktır. Bunu başaracak bir devrimci kitle mücadelesi, ekonomik haklar ve siyasal özgürlükler alanında bir dizi mevzi elde etmekle kalmayacak, toplumsal ve siyasal soruların devrime dayalı çözüm alternatifi de kitlelerin daha geniş kesimleri içerisinde büyüyen bir destek bulacaktır.

Ana ihtimaller bunlardır ve soldaki politik saflaşma da bugün buna göre şekillenmektedir. Faşist devletin kirli ve kanlı icraatlarının açığa çıkması toplumdaki demokratik özlemleri kamçıladığı ölçüde, bu saflaşma bir kez daha kendini demokrasi sorunu ve mücadelesinin ele alınışı üzerinden göstermektedir. Sorun bir kez daha, demokratik siyasal istemlerin kurulu düzen çerçevesinde ele alınması mı, yoksa tüm demokratik özlem ve istemlerin mevcut sınıf iktidarına karşı devrimci iktidar mücadelesine kanalize edilmesi mi, biçiminde ortaya çıkmaktadır. 14 Aralık eyleminde KESK yönetiminin sorunu "demokratik devlet" olarak formüle etmesi ve tüm reformist odakların bu şiarı sahiplenmesi, bunu göstermektedir.

EKİM

14 Aralık eylemi üzerine

Politik kitle hareketi büyüyor

Eylemin genel özellikleri, politik anlamı ve önemi

KESK'in düzenlediği ve bazı işçi sendikalarının, sol partilerin, çeşitli demokratik kitle örgütlerinin destek verdiği 14 Aralık eylemi 100 bini aşan bir kitlenin katılımıyla gerçekleşti. 1 Mayıs ve sonrasında sermaye iktidarı karşı-devrimci kampanyaya paralel olarak yükselttiği faşist terör ve baskıyla işçi-emekçi kitlelerin mücadelesini bastırmaya ve onları eylemden, sokaklardan alıkoymaya çalışmıştı. Bu karşı-devrimci saldırı, mevcut koşullarda ancak geçici bir başarı elde edebilirdi ve öyle de oldu. 19-20 Ekim eylemleri ve son olarak 14 Aralık eylemi bu gerçeği kanıtlamakla kalmadı, yeni bir yükseliş süreci içine giren işçi-emekçi hareketinin bugünkü belli başlı özelliklerini, sahip olduğu potansiyel ve dinamikleri de işaret etti. Aynı zamanda, hareketin temel sorunları, önündeki engeller ve devrimci müdahale görevleri üzerine komünistlerin tespitlerinin geçerliliğini, bu görevlerin yerine getirilmesinin işçi-emekçi hareketinin geleceği açısından taşıdığı yakıcı önemi gösterdi.

Yükseliş süreci içine giren işçi-emekçi kitle hareketi 14 Aralık eylemi ile yeni bir ivme kazanmış oldu. 14 Aralık'ın süreçteki önemi, en başta, bu kitle eyleminin doğrudan politik bir nitelik taşıyor olmasıdır. KESK eylem çağrısını "demokratik devlet" ve "halkçı bütçe" şiarları üzerinden yapmıştı. Bunlardan eyleme katılan kitlenin duyarlılığı açısından öne çıkan ise, çürümüş sermaye düzeninin devlet şahsında ortaya çıkan, kabarıp taşan pisliklerinden hesap sorulması yönüydü. "Devlet, mafya, aşiret, bu ne biçim rezalet!", "Ankara Ankara, çeteleri saklama!", "Meclisten adam çıksa dünya yerinden oynar!", "Mafyaya kıyak, emekçiye dayak!" vb. sloganlar en kitlesel ve en öfkeli atılan sloganlardı. Eylem bu yönüyle, düzenin pislikleri şahsında doğrudan sermaye düzenini, devleti, onun meclis, polis, kontr-gerilla kurumlarını hedef alıyordu.

Bunun yanısıra eylemde "bütçe" konusundaki muhalefet de dar ve geri bir zemine sıkışan ekonomik hakları talep etme üzerine kurulu değildi. Kapitalist bütçenin arkasındaki sömürücü ve sömürgeci sınıf mantığının politik bakımdan sorgulanması ve mahkum edilmesi eğilimi hakimdi. Örneğin bütçe ile doğrudan ilgili olan "%30 ücret zammı" sorunu eylemde kendi içinde öne çıkmadı. Onbinlerce emekçi bunun yerine "Savaşa değil eğitime bütçe!", "Savaşa değil sağlığa bütçe!", "Savaş, sömürü, faiz, soygun bütçesine hayır!" vb. sloganları yükseltti. Yani sorunlar yalnızca sonuçları ve kendilerine dönük yönleri üzerinden ifade edilmiyordu; nedenlerine, kaynaklarına yönelmek ve bunun karşısında görevlere toplumsal-siyasal bir sorumlulukla sahip çıkmak tutumu belirgindi. "Yaşasın halkların kardeşliği!" şiarının yaygın ve coşkulu bir biçimde ve "Savaşa değil, emekçiye bütçe!" sloganıyla birlikte atılması, bu açıdan dikkate değerdir.

Eylemin diğer bir önemli yönü, sermaye düzenini sorgulayan politik karakteriyle doğrudan bağlantılı olan militan özellikleri, yanısıra, eylemdeki coşku ve kararlılığın sıkı bir iç disiplinle bütünleşmiş olmasıydı. Kortejlerin her iki tarafında elele tutuşmuş binlerce emekçi tarafından halka halka örülen güvenlik zinciri, eylemin iç disiplininin en açık göstergesiydi. İç disiplindeki sıkılığı, eylemin politik karakterinin ve militan dinamiklerinin bir uzantısıydı ve hedefi sermaye devletinin faşist kolluk kuvvetleriydi. Kitleler olası bir polis saldırısı ve devlet provokasyonuna karşı eylemin güvenliğini korumak, saldırıyı geri püskürtmek ve provokasyonu boşa çıkartmak çabası içindeydiler. Burada önlem, yükseltilen karşı-devrimci kampanya ile "provokatör" ilan edilen ve böylelikle işçi-emekçi kitlelerden tecrit edilmeye çalışılan devrimcilere ve "öğrencilere" dönük değildi. Yürüyüş sırasında emekçiler, polis noktalarıyla karşı karşıya gelindiğinde, "Öğrenciye kalkan eller kırılır!",

"Mafyaya kıyak, öğrenciye dayak!" şiarlarını özellikle yükseltiyorlardı. Aynı şekilde, "Yılgınlık yok, direniş var!", "Zafer direnen emekçinin olacak!", "Faşizme karşı omuz omuza!", "Baskılar bizi yıldıramaz!" şiarları, eylemin genelinde yaygın olarak atılıyordu. Özellikle polisle karşı karşıya gelindiğinde ya da polis saldırısı vb. haberleri alındığında bu şiar daha bir kararlılıkla yükseltiliyor, saflar daha bir sıklaştırılıyordu. Son saldırı ve çatışma haberleri miting alanına ulaştığında dalga dalga yayılan öfke, KESK'in engelleme ve yatıştırma tutumuna rağmen, binlerce emekçinin alandaki devrimcilerle birlikte geri dönerek çatışma alanına doğru ilerlemesi, alandaki polis barikatının zorlanarak geriye atılması vb., eylemin militan dinamiklerinin açık göstergeleriydi. Kitle genelde destekçilere özelde devrimcilere karşı dışlayıcı değil, tersine sahiplenici bir tutum içindeydi. Yürüyüş sırasında "İşçi, emekçi, öğrenci, alanlarda birleştik!" vb. şiarlar kitlesel olarak atıldı.

Eylemin iç disiplini ile ilgili olarak belirtilmesi gereken bir diğer nokta, eylemin geçmişte örnekleri yaşandığı gibi "gezinti" ya da "piknik" havası içinde geçmemesi, politik sorumluluk ve görev bilincinin kitlenin geneline hakim olmasıydı.

14 Aralık eylemi ile ilgili vurgulanması gereken bir diğer önemli yön, kitlenin genelinin devrimci bir duyarlılık içinde olmasıydı. "Faşizme karşı omuz omuza!", "Çözüm faşizme karşı savaşta!" vb. sloganlar emekçi kortejlerinde kitlesel olarak atıldı. Bu sloganların sahiplenilmesi devrimci duyarlılığın, devrimci müdahaleye açıklığın, daha genel bir ifadeyle, devrimci dinamiklerin göstergesi olması açısından anlamlıydı. Eğer kortej içinden ya da alanda başka devrimci şiarlara önderlik edilebilseydi, kitle buna yanıt vermeye hazırdı. Devrimci şiarlar yaygın olarak atılmadıysa eğer, bu, kitlenin geri durmasından değil, devrimci önderlik ve devrimci müdahale alanındaki boşluktan kaynaklanıyordu.

Eyleme katılım

14 Aralık eyleminin dikkati çeken bir başka yönü, Anadolu ve özellikle taşra tabir edilen bölgelerden katılımın yüksekliğiydi. Buralardan katılan kitle Ankara, İstanbul, İzmir vb. metropollerden gelen toplam kitlenin sayısını fazlasıyla aşıyordu. Eğit-Sen alandaki toplam kitlenin önemli bir bölümünü oluşturuyordu. Onu, görece daha zayıf da olsa, kitlesel katılımı örgütleyen SES, Tüm Bel-Sen, Haber-Sen, Enerji-Sen vb. kamu emekçi sendikaları takip ediyordu. Ankara'nın yerel katılımı daha önceki eylemlerden biraz daha fazla olmakla birlikte, potansiyel üzerinden bakıldığında yine de zayıf kaldı. Taşradan gelenler ile metropollerden gelen kesimler arasında sadece kitlesellik açısından değil, eyleme hazırlık, iç disiplin, coşku, heyecan ve kararlılık açısından da, taşra lehine bir olumluluk sözkonusuydu. Metropollerden gelen kamu emekçilerinin geneli "her zamanki" katılımcılardı ve ana gövdesini reformist solun daha örgütlü kesimleri oluşturuyordu. Taşradan gelenler ise reformist tahribatı daha az yaşamış, yılgınlık içinde olmayan kesimlerdi. Bunların kitle hareketinin bugünkü gelişme dinamiklerini daha dolaysız olarak temsil ettikleri söylenebilir.

Türk-İş, Hak-İş ve DİSK, eyleme katılım anlamında, mücadele ve dayanışma görevlerine yan çizerek ve eyleme destek vermeyerek, sermaye sınıfına hizmet ve işçi sınıfına ihanet pratiklerini bir kez daha sergilediler. Bu yüzden genelde işçi katılımı zayıf kaldı. Ankara'dan kitlesel katılım örgütleyen Harb-İş, Ankara dışından da kitle getiren TÜMTİS, "İş yoksa barış da yok!" pankartıyla coşkulu militan AŞTİ direnişçileri ve elbette Tuzla deri işçileri, sınıf dayanışması bayrağını yükselten kesimlerdi. Petrol-İş ile DİSK'in bazı yerel şubeleri ise az sayıda bir kitle ile eyleme katıldılar. "İşçi memur elele, genel greve!", "Geliyor geliyor, genel grev geliyor!", "Yaşasın sınıf dayanışması!" vb. sloganlar ise, '87-90 sürecindeki yaygınlığına ulaşmamakla birlikte, kitlesel atılan sloganlar arasında yerini aldı.

Reformist ve legal sol partilerin parti kortejlerindeki katılımın görece zayıflığı dikkat çekiyordu. Devrimci grupların katılımı ise genelde daha da zayıf kalmakla birlikte, yakın dönemdeki işçi-emekçi eylemleriyle karşılaştırıldığında, daha ileri bir noktanın ifadesiydi. Devrimci gruplar açısından eyleme dönük devrimci bir güç birliğinin örgütlenememesi önemli bir zaaftı. Bu başarılabilseydi, onbinlerce emekçi üzerindeki

devrimci politik etki kat be kat artacaktı.

Kitle hareketindeki politikleşme ve büyüyen devrimci sorumluluk

Sonuç olarak 14 Aralık eylemi, işçi-emekçi hareketinin yeni bir yükseliş ivmesi içine girdiğini, hareketin politik yönünün öne çıkmaya başladığını, militan mücadele dinamiklerini, devrimci müdahaleye açıklığı, tüm bunların yanısıra reformist önderliklerin hareketi geriye çeken ve ileri dinamiklerini tahrip eden bir engel oluşturduğunu ve devrimci müdahale alanındaki zayıflığın ve önderlik alanındaki boşluğun aşılması görevinin yakıcı önemini göstermiştir.

Sınıf devrimcileri olarak, 19-20 Ekim ve 14 Aralık eylemlerinden kendi görevlerine dönük dersler çıkartarak önümüzdeki eylemlilik sürecine var gücümüzle yüklenmeliyiz. Kitle hareketinin ihtiyaçları ve bu çerçevede görevlerimiz yeterince açıktır. Eylem öncesi süreçlerde etkin bir kitle çalışmasını eylemlerde etkin bir devrimci müdahaleyle birleştirmeyi başarmalıyız. Dışarıdan örgütlenen destek katılım kadar, işyerlerinde, fabrikalarda dinamiğin kaynağına inerek derinleşmeyi başarmalı, dipten yaygın ve güçlü bir politik etkinin imkanlarını yaratmalıyız. İçine girdiğimiz süreç, kitle hareketinin taşıdığı özellikler ve sahip olduğu dinamikler, bu görevlerimizi yerine getirmemizi kolaylaştıracak, hızlandıracak imkanları fazlasıyla sunmaktadır. Partimizin inşası, işçi-emekçi mücadelesindeki yükselişe etkin bir devrimci müdahale pratiği ile birleşmek zorundadır.

14 Aralık ve sermaye iktidarı

Sermaye iktidarı 14 Aralık eylemi, onun politik niteliği, militan dinamikler karşısında korkuya kapıldı. Benzer kitle eylemleri ile işçi-emekçi hareketinin yeniden bir yükseliş içerisine girmesini engellemek, 1 Mayıs sonrasında onun başlıca uğraşlarından biridir ve bunun için hangi karşı-devrimci yöntemleri kullandığı yeterince açıktır. Sermaye uşaklarının eylem sonrasında yürüttüğü propaganda da bu amacın bir parçası olarak hayata geçirildi. Eylem akşamı bütün burjuva TV kanalları ve ertesi gün burjuva medya katılım konusunda büyük tahrifatlar yaparak, eylemi zayıf, başarısız ve önemsiz göstermeye ve bu yoldan işçi ve emekçilerin diğer kesimleri üzerindeki uyarıcı, ileriye çekici etkisini sınırlamaya çalıştılar. Örneğin en "objektif" geçinenlerden *Yeni Yüzyıl* gazetesi katılımı "yaklaşık 20 bin", *Radikal* gazetesi ise "40 bin" olarak yazdı. Gazete muhabirlerinin doğruya yakın rakamlar verdiği, bu tahrifatların "yukarından" gelen emirlerle gerçekleştiği bir sır değildir. Buradaki tahrifatların büyüklüğü, bu sözde temiz toplum ve sansürsüz basın demagoglarının, kapitalizmin pisliklerine karşı işçi ve emekçilerin eyleme geçmesinden duydukları korkunun büyüklüğünü gösteriyor. Sadece katılım rakamlarını tahrif emekle kalmadılar, eylemin politik ve militan niteliğini de karartmaya çalıştılar. "%30'luk zam oranına karşı alanlara çıkan memurlar eylemlerini barışçıl bir biçimde sürdürürken, aralarına sızan ..." şeklinde haberler düzenlediler. Yanısıra, polisin saldırısını ve bu saldırı karşısındaki haklı direnişi "yasa dışı terör örgütlerinin çıkarttıkları provokatif olaylar" şeklinde lanse etmeye çalıştılar. Eylem ile ilgili haberlerinde, eylemin yüzbini aşan kitlesel niteliğini gizlemek, onbinlerce emekçinin devlete, meclise, polise, kirli savaşa karşı attığı sloganları örtbas etmek amacıyla bu çatışma sahnelerini öne çıkarttılar. Zaten kasıtlı ve hedefli polis provokasyonunun bir nedeni de buydu. Bu propagandaya malzeme sağlamak, yığınları terör sopasıyla devrimcilerden tecrit etmek, yığınları çatışma ve katliam korkusuyla sokaklardan, eylemlerden geriye çekmek... Ama saldırı geri püskürtüldüğü gibi, bu provokasyon da boşa çıkartıldı. Karşı-devrimciler amaçlarına ulaşamadılar. Burjuva TV'lere çağrılan ve ağızlarından demagoji yoluyla devrimcilere karşı söz alınmaya çalışılan emekçiler, tersine, devleti ve polisi teşhir ettiler. KESK'in eylem sonrasında polisi suçlayan açıklamalarını da, kamu emekçi kitlesinin eylem sonrasındaki genel havasının bir yansıması olarak görmek gerekir.

14 Aralık eylemi ve KESK

Eylem kitleselliği, politik karakteri, militan dinamikleri, devrimci etkiye açıklık, iç disiplin, coşku, kararlılık vb. açılardan, işçi-emekçi hareketinde süreci ivmelendirecek ileri bir adım olmuştur. Ama bu kitle hareketinin öne çıkan kesimler şahsında dışa vuran ve büyük ölçüde kendiliğinden özelliklerinin, dinamiklerinin bir ifadesidir. Önderlik alanından bakıldığında, hem eylemi mevcut düzeye getirmek, hem de onu daha da ileriye taşımak açısından, buna eklenen fazla bir şey yoktur. Bu durum kitle hareketinin politikleşmesi, militanlaşması, devrimcileşmesi açısından imkanların, hareketin kendiliğinden taşıdığı dinamiklerde fazlasıyla var olduğunu göstermektedir. Yanısıra, bunun politik bir mecraya sıçramasının önündeki yakıcı sorun ve engellere de işaret etmektedir. Bir yandan genelde işçi-emekçi hareketine devrimci önderlik alanındaki boşluk, diğer yandan ise KESK'in reformist, uzlaşmacı ve bürokratik "önderlik" pratiğinin yarattığı sonuçlar, 14 Aralık eyleminin her bakımdan daha da ileri çekilmesini, işçi-emekçi hareketindeki genel bir sıçramanın daha sağlam bir basamağı haline gelmesini engellemiştir.

Burada KESK'in pratiği açısından bakıldığında, KESK yönetiminin eylemin "başarısını" kendi başarısı olarak göstermeye hiçbir hakkı yoktur. KESK yöneticilerinin yapması gereken, bu kitle eyleminin başarılı yönleriyle övünmek değil, kendi önderlik planındaki zaafiyetleri üzerinde düşünmektir. Mevcut ileri dinamikleri geri ve dar bir çerçeve içine sokmaya çalışmanın yarattığı tahribatları bir kez olsun bu eylem üzerinden görmek ve dönüp reformist, uzlaşmacı bürokratik pratiklerini sorgulamaktır. 14 Aralık eylemiyle görülmüştür ki, kitleler mücadeleyi kararlılıkla yükseltmeye, sokakları, meydanları zaptetmeye, militanca savaşmaya, çürümüş düzeni ve kokuşmuş devleti politik bakımdan hedef almaya, devrimci bir çizgide ilerlemeye yatkındırlar. Yine bu eylemle görülmüştür ki, sermaye iktidarının örmeye çalıştığı ve uzlaşmacı çizginin beslediği yılgınlık, inançsızlık ve korkarak geri duruş, kitlelerden çok reformist önderlerin sorunudur.

KESK ve sendika yönetimleri "hazır" kitleyi alana taşımanın sınırları ötesinde eylem öncesi süreçte etkin bir kitle çalışması yürütmemiştir. Bu yalnızca bu eyleme dönük değil, daha köklü ve kapsamlı bir zaaftır. Etkin bir taban çalışması yürütülmediği halde onbinlerce emekçi alanlara akabiliyorsa, buna rağmen kamu emekçileri hareketliliği canlılığını ve dinamizmini koruyabiliyorsa, bu büyük ölçüde geçmiş dönemde dişe diş mücadeleyle kazanılan fiili meşru hakların, en başta yaratılan sendikal örgütlülüğün birikimidir. KESK bu birikimi daha ileriye taşıyamamıştır, ama bu birikimin mirasını yemeği sürdürmektedir. Çünkü sermaye iktidarı her alanda azgınca saldırmakta, emekçi kitlelerin ileri kesimler ise bu saldırıları göğüslemek için sendikal örgütlenmelerine ve mücadelelerine sahip çıkmaktadırlar. KESK bir "başarı"yı sahiplenmeden önce, dönüp geçmişin ve bugünün hangi dinamikleri üzerinde yükseldiğini, daha doğru bir ifadeyle, kendisinin hangi birikim ve dinamiklerin üzerine oturduğunu ve daha ileri gitmenin önünde nasıl bir engel teşkil ettiğini görmelidir. KESK bir yandan kitle eylemleri örgütlemeden, emekçilerin gücünü sokaklarda, alanlarda göstermeden, sendikal ve ekonomik-demokratik mücadelenin bir adım daha ileri gidemeyeceğini, tersine, bu durumda devletin (sendikaların kapatılması, sürgünler, baskılar, sefalet ücretleri vb. yollardan) saldırıyı daha da yükselttiğini görüyor. Ama diğer yandan, dişe diş bir karşı saldırıyı örgütlemek, yığınların hak alma mücadelesine kararlılıkla önderlik etmek, sermaye iktidarını ve düzenini cepheden hedef almak görevlerinden geri duruyor, yan çiziyor. Kitle eylemlerine meşru militan mücadelenin kaldıraçları olarak değil, devletle masa başı uzlaşmanın, diplomasi yoluyla taviz koparmanın bir aracı olarak yaklaşıyor.

14 Aralık'a damgasını vuran yön, eylemin mitingten çok yürüyüş, sokak gösterisi

bölümüydü. Yürüyüş sırasında Kızılay alanına doğru gürül gürül akan kararlılık ve öfke seli, alanda birleşecek, daha da kabarıp taşacak beklentisi vardı. Ama gerçekleşen bunun tam tersi oldu. Yürüyüşün aksine alanda toplanan kitle görece durgunlaştı, sessizleşti. KESK yöneticilerinin attırmaya çalıştığı sloganlar dahi büyük ölçüde karşılıksız kaldı. Reformistler bu durumu, saldırı ve çatışma haberlerinin kitle üzerinde yarattığı olumsuz moral etki şeklinde değerlendirdiler. Bu hiçbir biçimde kitlelerin durumu açısından gerçeği açıklamıyor. Tersine, saldırı ve çatışma haberleri alana ulaştığında, onbinlerin polise karşı öfkesi daha da arttı ve kitle içinde geriye dönüp yürüme ve polis saldırısına uğrayan kortejlere sahip çıkma, destek verme eğilimi gelişti. Aynı şey alandaki polis barikatlarına karşı gösterilen tepki ve barikatları geriye çekme konusundaki kararlılıkla da sergilenmişti. Polis saldırısını kitlesel, militan bir tarzda püskürtmenin koşulları fazlasıyla vardı, kitle büyük ölçüde buna hazırdı. Buna önderlik edilebilseydi eğer, dayanağını faşist terör ve baskı üzerine kuran sermaye iktidarı karşısında işçi-emekçi hareketinin militan mücadele geleneğinin yaratılması açısından önemli bir adım atılmış olacaktı. Ama KESK yönetimi bundan geri durduğu gibi, mevcut öfkeyi yatıştırmaya, polis saldırısına uğrayan kortejlere fiilen destek verme eğilimini engellemeye dönük tutum aldı. Kitlenin polise karşı öfkesi ve çatışma alanına doğru yürüme kararlılığı karşısında, "bir tek arkadaşımızın burnu kanarsa, bir tek arkadaşımız gözaltına alınırsa, bu alanı bugün de yarın da terk etmeyeceğiz" demek zorunda kaldılar. Ama bu öfkeyi yatıştırmaya yönelik bir manevra olmaktan ileri gitmedi. Çok sayıda insan yaralandığı ve gözaltına alındığı halde, eylem aceleyle bitirildi ve kitleye dağılma çağrısı yapıldı. Dolayısıyla, saldırı ve çatışma haberlerinin kitlenin moralini bozduğu şeklinde bir açıklama gerçeği yansıtmıyor. Moral bozan bir şey varsa, o da KESK yönetiminin saldırı karşısındaki geri tutumu olmuştur.

Yürüyüş sırasındaki canlılık ile alandaki durgunluk, aslında kitle hareketinin kendiliğinden ileri dinamikleriyle KESK'in önderlik planında kemikleşmeye başlayan geri zaafiyetlerine birlikte işaret ediyordu. Yürüyen onbinler, coşku ve öfkeyi, barikatları aşma kararlılığını ve büyük ölçüde kendiliğinden bir devrimci politik duyarlılığı, bunun dinamizmini ifade ediyordu. Kızılay meydanında ise kitle inisiyatifi elden gidiyor, eylemin "bürokratik" ve "reformist" yüzü, yani "KESK" onları karşılıyordu. Eylemin içerik ve mücadele biçimleri açısından daha da ileri taşınması gerekirken, mevcut dinamikler reformist bir çukura gömülüyordu. Üzerine de, yığınların doğrudan sermaye iktidarından hesap soran ve sermaye düzenini sorgulayan politik tutumlarının bile gerisine düşen "demokratik devlet, halkçı bütçe" toprağı atılıyordu.

KESK yönetimi eylemi bu taleplere bağlıyordu; ama bu talepler, sınıflar mücadelesi açısından, gerek içeriği, gerekse bu eyleme dönük yönüyle adeta boşlukta yüzüyordu. Oysa eylemin, gündemdeki sorunlardan hareketle, sermaye iktidarına karşı mücadele bilincini geliştirecek, rakip çetelerin dalaşı ve düzenin pislikleri örtbas etme operasyonuna yedeklenmeden doğrudan işçi ve emekçilerin taraf olduğu ve kendi sınıf çıkarları doğrultusunda kazanımları zorlayacağı genel bir mücadele programı ve mücadele çizgisi üzerine oturması büyük bir önem taşıyordu. KESK yönetimi bunu yerine getirmedi, tersine çizmeyi fazla aşmamaya dikkat etti. Kısa ve baştan savma bir kaç konuşma ile mitingi bitirdi.

Sonuçta onbinlerce insan öfkesini ve tepkisini haykırmakla yetinmek zorunda kaldı. "Bu pislik düzenine ve onun saldırılarına karşı ne yapacağız, nasıl yapacağız?" soruları yığınların bilincinde devrimci yanıtını bulamamış, dolayısıyla çıkış yolunu bir kez daha aralayamamış oldu. Eyleme katılan onbinler kendi alanlarında politik ve devrimci duyarlılık içinde öne çıkan kesimlerdir. Fakat onlar bu soruların yanıtına sahip olmadan, reformistlerin beslediği düzen içi belirsizliklerle geri döndüler. Bu onbinlerin, geride kalan yüzbinleri milyonları harekete geçirebilmeleri ancak hareketin önündeki reformizm engelinin aşılabilmesiyle mümkündür. Kısacası temel sorun, etkin bir devrimci müdahale, devrimci önderlik sorunudur.

T. SERCAN

15 Aralık HADEP mitingi

Orta sınıf çizgisinde ısrar

Susurluk kazasıyla ayyuka çıkan çürüme ve kokuşmaya tepkiler sürüyor. 100 bini aşkın emekçinin 14 Aralık'ta Ankara'da gerçekleştirdiği mitingin ardından, 15 Aralık'ta İstanbul'da HADEP miting düzenledi. İstanbul ve çevre illerinden gelen beşbini aşkın kitle Şişli Abide-i Hürriyet meydanında toplandı.

Kısa bir yürüyüşün ardından gerçekleşen mitingdeki coşkunun yüksek olduğu söylenemez. HADEP'in sıkı denetimi altında gerçekleşen mitingin geri bir politik atmosferi vardı. HADEP'liler kitleye kendi belirlediği sloganlar dışında slogan attırmamak için özel bir çaba harcadılar. Ayrıca alanda yapılan devrimci çalışmadan duydukları huzursuzluğu da tutumlarıyla belli ettiler.

Kürsüden yapılan konuşmalar ve HADEP'in belirlediği sloganlar, beklenenden de geri bir platform ortaya çıkardı. Susurluk kazası devletin bir kontr-gerilla aygıtına dönüşmüş olduğunun en açık kanıtı durumundayken, HADEP bazı burjuva politikacılarından bile geri bir söyleme sahipti. Kirli savaş politikalarının, kontr-gerillanın bu savaştaki rolünün ve devletin bunlar üzerinden teşhiri beklenirken, asıl olarak hükümetin hedef seçildiği görüldü. "Barış, Hemen Şimdi!" ana teması üzerine oturan konuşma ve sloganlar, tüm sorunu hükümetin ve bir kaç politikacının icraatlarına bağladı. Eski DEP milletvekili Sırrı Sakık ve HADEP Genel Başkan Vekili yaptıkları konuşmalarda, temiz toplum için burjuva demokrasisinin gereklerinin yerine getirilmesi çağrısında bulundular. Kitleye dönük en somut çağrıları ise HADEP'in desteklenmesi oldu. Mecliste HADEP'in temsiliyeti en önemli vurgulardan biri idi.

Yapılan en anlamlı konuşma bir şehit babası olan İshak Tepe'den geldi. Temiz toplumun halkın devlete karşı yükselteceği mücadele ile geleceğini vurgulayan İshak Tepe, HADEP yöneticilerinden farklı olarak öfkesini devlete yöneltmiş durumdaydı.

Mitingin toplamında bir şey daha dikkat çekiyordu. HADEP, aynı dönemde hareketlenen ve eylemlilikler düzenleyen işçi ve emekçi kitlelerle somut bağlar kurmak ve dayanışmayı geliştirmek yönünde hiçbir adım atmadı. Zaten miting öncesinde HADEP'lilere 14 Aralık'ta Ankara mitingi olduğu ve 15 Aralık mitinginin daha uygun bir tarihe alınması gerekliliği hatırlatıldığında da olumsuz yanıt vermişlerdi. Bunun doğal sonucu olarak HADEP mitingine katılım düşük oldu.

HADEP, mitingin ön çalışmasında, "1000 operasyon, 3000 faili meçhul mü?" sorusu üzerinden propaganda yürütmüştü. Ancak mitingde bu çerçevede dahi bir etkinlik sözkonusu değildi. Bu konuda yaptıkları en somut çağrı, faili meçhul cinayetlerde öldürülenlerin aileleri ile birlikte suç duyurusunda bulunmak oldu.

Mitingde en çok atılan, daha doğrusu HADEP tarafından attırılan sloganlar şunlardı: "Hacı bacı dediler, dosyaları yediler!", "Vur vur düşecek, Çiller Ağar kaçacak!", "Çete mecliste, HADEP hapiste!", "Savaşa hayır! Barış hemen şimdi!", "Kirli devlet istemiyoruz!", "Çiller'in Bucak'ı, katillerin ocağı!", "Yaşasın halkların kardeşliği!"...

Kürt Ulusal Sorunu

Teorik Programatik Perspektifler ve Siyasal Değerlendirmeler

EKSEN YAYINCILIK

Aşağıdaki metin İstanbul İl Örgütü'müze bağlı bir Tekstil İşçileri Komitesi'nin Kasım 1996 tarihli raporunun giriş bölümüdür

Tekstil çalışmasının sorunları

Tekstil sektörü Türkiye ekonomisinde önemli bir yer tutuyor. İhracatta tuttuğu yerden dolayı bu böyle, iç pazar için gerçekleştirilen üretim için de. En önemli özelliklerinden biri (ki bu aynı zamanda ülkedeki sınıflar mücadelesinde ağırlıklı bir yere oturamamasının temel nedenlerinden biridir) sektörde toplumsal üretimin paramparça ve dağınık olmasıdır. Bunun sonucu olarak sektör çalışanları ciddi bir örgütlülükten yoksundur. Örgütlülük düzeyini yakalamış olanlar nispeten büyük (1000'den daha fazla işçiyle üretim yapan) olanlardır ve daha çok da kamu işletmeleridir (Sümerbank gibi). Bu örgütlülük de, bilindiği gibi, burjuva yasaları çerçevesinde ve tümüyle burjuva sınıfın çıkarları doğrultusunda şekillendirilmiş bir sendikal örgütlülük, diğer adıyla sarı sendikacılıktır. Örgütlülükten yoksun bulunan ve onbinlerle ifade olan işçi denizi ise, yüzlerce irili-ufaklı fabrika, atölye ve işletmelerde dağınık ve paramparça halde bulunsalar da, yaşamın hergün yeniden üretilmesinde önemli bir yer tutuyorlar. Tekstil kapitalistleri uluslararası pazarda bu alanda diğer emperyalist ülkelerle rekabet düzeyini yakalamıştır. Tekstil kapitalistlerinin kurduğu ulusal ve uluslararası ticari birlikler, şimdilik kaymağı yağıyla birlikte götürdüklerini gösteriyor. Kapitalist üretim ilişkilerinin mantığına da uygun olarak azgın bir emek ve artı-değer sömürüsü temel belirleyen durumunda. Kendi içlerinde belli özgünlükleri ve görece farklılıkları olmakla birlikte, hemen tüm fabrika ve işletmelerdeki çalışma koşulları benzer özellikler gösteriyor. Sigortasız-sendikasız çalıştırma, düşük ücretler, yoğun mesailer, kötü ve sağlıksız çalışma koşulları, kötü beslenme, azgın bir artı-değer sömürüsü... Tüm bunlar yetmiyormuş gibi, kadın ve kızların usta, şef, müdür vb. tarafından cinsel tacize uğraması, genelde ise işçilerin faşizan bir baskı, hakaret ve yer yer kaba şiddete maruz kalması...

İşçi sınıfının yüzyılı aşkın zamandır canı ve kanı üzerine yükselttiği sınıf mücadelesi sonucu burjuva yasalarınca kabul edilen sendikal örgütlenme "yasal" olmasına rağmen, günümüzde yasadışı bir mücadele olarak yürütülmek durumunda. Bunun hem olumlu hem olumsuz yönleri var. İşçilerin eylem ve direnişlerinde karşılarına çıkan sermaye devletini gerçek yüzüyle (burjuvazinin çıkarları çerçevesinde örgütlendirilmiş faşist bir kurum olarak) tanımalarını sağlıyor. Diğer taraftan ise tekstil işçileri sınıfın nispeten geri (kültürel-ideolojik) kesiminden oluştuğundan dolayı da, mücadeleye mesafeli durmalarını getiriyor. Bunlara rağmen sınıf mücadelesinin genel seyri açısından taşıdığı dinamikler azımsanmayacak bir düzeyde birikiyor.

Sektörde üretimin dağınık ve parçalanmış oluşu hiç de tesadüfi değil. Tekstil kapitalistleri bu dağınıklığı bilinçli bir tercihle kendileri örgütlüyorlar. İşçilerin birlikte hareket etmesi, birleşmesi onların en büyük kabusu ve bunun gerçekleşmemesi için her türlü politikaya başvurmaktan çekinmiyorlar. On, elli, yüz kişilik işletmelere bölünen fason konfeksiyon atölyeleri, onların bu temel ihtiyacını karşılayan bir işlev görüyor. Yanısıra, bir fabrikayı bir kaç işletme şirket olarak göstermek gibi bir taktikleri var. Örneğin Yeni Bosna'da kurulu İmteks isimli bir fabrika var. Bu fabrika yasal olarak 5 ayrı şirket olarak gösteriliyor. Yani fabrikanın her bir bölümü birbirinden bağımsız ayrı işletmeler durumunda. Burada işverenin sınıf politikası çok açık. İşçiler yasal olan sendikal mücadeleyi yükselttiklerinde, bu durum onların birlikte hareket etmesini engelleyecek yasal bir engel olacaktır. Gerçi sağlam bir örgütlülük ve mücadele bu Osmanlı ayağını parçalamaya yetecektir. Fakat bu tür örgütlülük halihazırda yok ve burjuvaların hükmü şimdilik sürüyor.

Dışa yansımaları henüz sınırlı olsa da, alan özgülünde

sınıf mücadelesi derinden ve dişe diş sürüyor. Azgın sömürü koşulları işçileri damıta damıta sınıf kinlerini biliyor. Dışa yansımaları ise nispeten sınırlı ve cılız olarak gerçekleşiyor. Üretim yavaşlatma gibi değişik düzeyde eylemler, yemek boykotları, mesaiye kalmama, direnişler kendin yer yer gösteriyor. Son yıllarda alandaki sınıf mücadelesinde belli bir ivme kazanılmış durumda. Sermayenin ekonomik krizin faturasını işçilere çıkarması sonucu yaşam koşullarının her geçen gün daha da kötüleşmesi olgusu, tekstil sektöründeki yoğun emek sömürüsüyle birleşince, bu işçileri sınıf mücadelesi alanına çıkmaya zorluyor. Son yıllarda tekil mevzi direnişler biçiminde gelişmiş olsa da, tekstil işçileri açısından buzun kırıldığının göstergeleri oluyor. Bir fabrikada kazanılan sendikal örgütlülük, bölgedeki diğer fabrika işçilerini de moral olarak motive ediyor ve yol gösterici olabiliyor. Örneğin Merter bölgesindeki Sun Tekstil işçilerinin sendikal örgütlülüğü kazanmış olması, bölgedeki diğer fabrika ve işletmelerdeki işçiler tarafından sempatiyle izleniyor ve örnek alınıyor. Böyle örnekleri çoğaltmak mümkün.

Son yıllarda gözle görülür bir ivme kazanan mücadele (asıl olarak sendikal düzeyde de olsa) bağrında genç, mücadeleci bir işçi kuşağını büyütüyor. Bu genç işçiler, düzenin ideolojik-kültürel tüm kuşatmasına rağmen gelişiyor, ve politikleşme potansiyeli taşıyor. Yeni ve bizi etkilemesinden dolayı örnek olarak verilebilir. Terazidere'de kurulu Fuar Tekstil isimli 100-150 işçinin çalıştığı bir fabrika var. Barbarca bir sömürüyle karşı karşıya kalan bu fabrikanın işçilerinde mücadele etme isteği kendiliğinden gelişiyor. Daha çok 16-18 yaşlarındaki iki işçi şahsında gözlemlenen bu olay, onların doğallığında bir saf tuttuğunu gösteriyor. Herhangi düzeyde bir politik bilince, sınıf bilincine sahip değil bu işçiler. Ama taraflar ve mücadele etmek istiyorlar. Liberal reformistlerin hatta devrimci demokratların sınıfa güvensizliğine en anlamlı yanıtı bu 16-18 yaşlarındaki işçiler verebilir herhalde. Yani temel sorun işçi sınıfının geriliği değil, "öncü" iddiasındakilerin geriliği ve ufuksuzluğudur.

EKİM, ideolojik-programatik temeliyle ve stratejik hedefleriyle, bu hedeflere ulaşmak kararlılığı, ısrarı ve direngenliğiyle işçi sınıfı için bir şanstır. Hareketimiz sınıfın sorunları, açmazları, taşıdığı dinamikler ve mücadelenin araç ve yöntemleri konusunda bir açıklığa sahip olmak ve ona uygun doğru politikalar üretmek gibi bir üstünlüğe sahip. Bununla birlikte, kadrolar ve sempatizan yoldaşlar nezdinde bunu sindirmek, pratik politikada ve buna bağlı sınıf mücadelesinde yetkinleşmek gibi bir sorun da var. Dışımızdaki zorluklar, nesnel güçlükler ne olursa olsun, sorun gelip komünist öncüde, onun önderlik işlevinde düğümleniyor. Ortaya çıkan bir çok direniş ve eylem, diğer zorlukların yanısıra, sağlam ve güçlü bir önderliğin yokluğundan dolayı olumsuz bir akibetle sonlanıyor. Bu, süreçlerde zorlanmalara ve yer yer tıkanıklıklara yolaçıyor. Tek tek mücadele süreçlerinde yenilgi de yaşansa, onu güçlü kazanımlara dönüştürmek, gerçek bir deneyim haline getirmek ise bizim için ayrı bir sorumluluktur. Kendi pratik süreçlerimiz üzerinden bakıldığında, örgütçülerimizin halihazırda sınıfa önderlik edecek gerçek birer sınıf devrimcileri olmak ile kendi gerçeklikleri arasında alınması gereken hayli bir yol var. Böyle bir zayıflığımız olmakla birlikte, bu zayıflığımızın, ısrarlı bir sınıf çalışması ve bu çalışmanın deneyim ve derslerinin sindirilerek edinilmesiyle aşılabileceği yönünde bir açıklığımız da var.

Burada ideolojinin, ideolojik-politik çizginin önemi tartışma konusu bile değil. Ama ancak bu iki alan birbirleriyle örtüşen bir gelişim gösterdiği zamandır ki, biz gerçek sınıf kadroları yaratmayı başarmış olacağız. İdeolojik derinleşme siyasal sınıf çalışmasıyla bütünleştiğinde, ideolojik ve sınıfsal kimlik de gerçekten sindirilmiş olacaktır. Bu alanda hayli mesafe almamız gerektiği de bizler açısından çok açık. Sorunlarımız, eksikliklerimiz ve yapacaklarımız konusunda bir açıklığa sahip olmamız, partiyi, devrimi ve sosyalizmi kazanmanın bir ön teminatı oluyor bizim için. Hareketimizin ortaya koyduğu iddiayı, biz kendi alanımızda süreci kazanma iddiasıyla kucaklıyoruz.

Kasım '96

Tasfiyeci oportünizmin yeni manevrası

TDKP 2. Konferansı!

Günlük *Emek* gazetesinin 23 Kasım tarihli sayısının birinci sayfasında bir başlık: "*TDKP 2. Genel Konferansı Yapıldı*". Paris mahreçli haber şu sözlerle başlıyor: "Geçen hafta içerisinde gazetemizin Paris bürosuna ulaşan bir bildiride belirtildiğine göre Türkiye Devrimci Komünist Partisi (TDKP) 2. Genel Konferansı geçtiğimiz Ekim ayı içerisinde tamamlandı."

Bugün Türkiye'de TDKP diye bir siyasal örgüt var mıdır? Bir siyasal örgüt ya da parti, varlığını dolaysız siyasal faaliyetiyle gösterir. İki yıla yaklaşan bir süredir TDKP adına sürdürülen herhangi bir siyasal faaliyetten haberdar olan herhangi bir kimse var mıdır? Aynı süre içinde, sürmekte olan TDKP davaları ve bu davalarda yargılanan tutukluların cezaevi açıklamaları dışında, TDKP adını duyan var mıdır? Peki siyasal varlığı ve faaliyeti olmayan bir partinin, örgütsel varlığı, dolayısıyla bir konferansı olabilir mi? Burası Türkiye, demek ki olabiliyor!

Tasfiyeci oportünizm, yasal partiyi gerekçelendirirken, illegal örgütü ve faaliyeti oturmuş bir partinin açık uzantısına ihtiyaç vardır ve zaten "işçi hareketi"ndeki büyüme de bunu ayrıca bir ihtiyaç haline getirmiştir iddiasındaydı. Bu iddianın arkasına sığınarak tasfiye sürecinin yeni bir aşamasına geçenler, gerçekte illegal varlığı tükenmiş bir partiyi açık parti ile ikame ettiler. Açık partinin doğum tarihi, açıkça ilan edilmemiş olsa da, gerçekte aynı zamanda eski partinin fiili ölüm tarihi idi. Aslında güç ve iradeleri elverebilseydi, her şeye rağmen geride göstermelik illegal bir aygıt tutabilir, bunu yararlı bir gözboyama aracı olarak kullanabilirlerdi. Fakat açık partinin kuruluşunu önceleyen aylardaki yoğun operasyonu dalgası bunu olanaksız kıldı. Legalleşme sürecini dikkatle ve elbetteki memnuniyetle izleyen faşist rejim, böyle ince oyunlara prim vermeyeceğini gösterdi ve peşpeşe operasyonlarla illegal örgütsel varlığı felç ederek, tümden bir tasfiyeyi dayattı. Yılları bulan bir ideolojik ve örgütsel tasfiye süreci içinde çürüyenlerin buna direnebilecek ne güç ve ne de iradeleri vardı artık. Bu durumda çareyi tümden legalleşmede buldular. Geriye illegalite adına her legal partinin (bu düzen partileri için de geçerli bir durumdur) bir takım işlerini zorunlu olarak örtülü yürütmek dışında bir şey kalmadı. TDKP adı son birbuçuk yılda hiçbir vesileyle kullanılmadı. Buna yurtdışı çalışması da dahil. Bunun daha önce sözünü ettiğimiz sürmekte olan TDKP davaları dışında yalnızca iki istisnası var. Bunlardan ilki "Uluslararası Komünist Hareket"le ilişki alanı, öteki ise artık "yayın" olmaktan çıkan (ve 6 ayda bir çıkarılan) "TDKP Merkez Yayın Organı" *Devrimin Sesi*...

Yeniden soruyoruz: Olmayan bir örgütün bir konferansı olabilir mi? Yanıtını "*TDKP 2. Genel Konferansının Açıklamasıdır*" başlıklı konferans bildirisinden alalım. Ekim ayı içinde yapıldığı söylenen konferansın Aralık ayı içinde elimize geçen bu bildirisi başlangıç sözleriyle, "TDKP'nin 2. Genel Konferansı, parti örgütlerinin ve güçlerinin, başta işçiler olmak üzere emekçiler ve gençlik içindeki ileri parti çevrelerinin en geniş ve ileri düzeyde" temsili ve katılımıyla toplandığını bildiriyor. (s.3)

Bir siyasal parti ya da örgütün konferansı ya da kongreleri, mevcut örgütlerinin temsiline dayanır. Devrimci ve illegal olmak iddiasındaki bir parti için bu zaten hem ilkesel hem zorunlu bir çerçevedir. Oysa bildiri bize TDKP 2. Konferansının üç ayrı nitelikte kategorinin "temsil ve katılımı" ile toplandığını bildiriyor. 1- "Parti örgütleri". 2- "Parti güçleri". 3- "Başta işçiler olmak üzere emekçiler ve gençlik içindeki ileri parti çevreleri". İlkini ("parti örgütleri"!) anladık, peki ya bu son ikisi "ne demek ola" ki?

Olmayan bir örgütü var gibi göstermeye dayalı hile ve samimiyetsizlik daha baştan, konferansın bileşimine ilişkin bu sözlerde kendini apaçık biçimde dışarıya vuruyor. Gerçekte TDKP 2. Genel Konferansı 2. ve 3. kategoride tanımlanan şekilsiz ve örgütsel konum bakımından tümüyle belirsiz "güçler" ve "çevreler"in temsiline dayalı olarak

toplanmıştır. Öne sıkıştırılmış "parti örgütleri" sözleri burada bir aldatmacadan başka bir şey değildir. Olmayan bir TDKP'nin "örgütleri" de haliyle yoktur. Son iki kategorideki "güç" ve "çevreler" ise gerçekte artık bir başka siyasal-örgütsel varlığın bir ifadesidirler. Yazık ki bu "güç ve "çevreler"in bugünkü varoluş koşulları, daha açık konuşmamızı olanaksız kılmaktadır.

Fakat "*TDKP 2. Konferansı Açıklaması*", dünyada ve Türkiye'de durum üzerine boş, yavan ve iç bunaltıcı bir karanlık laf yığınının ardından, nihayet sözü olmayan TDKP'nin mevcut durumuna ve sorunlarına getirirken, elinde olmayarak gerçek duruma da yeni açıklıklar getiriyor. Elbette oportünizmin açık konuştuğu, durumu ve gerçekleri açıkça koyduğu görülmemiştir. Tam tersine, kapalı ve her yana çekilebilir muğlak söz yığını ile gerçeği gizlemek, anlaşılmasını güçleştirmek, oportünizmin her zamanki karakteristik özelliği, değişmez davranış biçimidir. Önümüzdeki bildiri de bu tavrın en berbat örneklerinden biridir. "Emeğe", "işçi sınıfının ileri kesimleri"ne dayalı olmak iddiası taşıyan, bunu bir işportacı bıktırıcılığı ile yineleyen bu adamların, bu kadar karışık, karanlık ve anlaşılmaz bir dil kullanmaları, bu iddia ile şaşırtıcı bir bir tezat oluşturmaktadır.

Bunu, konuya açıklık getirdiğini söylediğimiz ilgili pasajları (biraz da ibreti alem için) ekte olduğu gibi yayınlayarak örneklemek istiyoruz. Bu pasajlarda gerçekte hiçbir açıklık yoktur. Fakat TDKP'ye ilişkin traji-komik hikayenin gerçek seyrini bilenler için, bu karanlık laf yığını içinde sergilenen kıvranmalarla ne anlatılmak istendiğini anlamanın da bir güçlüğü yoktur.

Sözü nihayet "parti"ye getiren konferans bildirisi, daha sözün başında "olmayan TDKP" gerçeğine ilişkin ilk işareti veriyor: "Konferansımız, işçi sınıfının günlük hareketine; başta işçi sınıfı olmak üzere yığınların devrim için hazırlanması ve örgütlenmesine azami yardımı yapma, bunun için gerekli bütün araç ve olanaklardan sonuna kadar yararlanma yeteneği gösterecek, işçi sınıfının uyanış içindeki ana kitlesini kucaklayan kitlesel partisinin ve komünist işçilerin çelikten displinine sahip örgütünün yeniden inşası görevlerine dikkat çeker." (s.16)

Bozuk bir laf yığını, ama şu kadarı açık: "kitlesel partinin" yanısıra, "komünist işçilerin çelikten disiplinine sahip örgütünün **yeniden inşası** görevi" var ortada. Bu, yaklaşık iki yıldır tasfiye edilmiş TDKP'nin "yeniden inşası" görevine "dikkat çekmek" oluyor.

Bundan sonrası için, okurlarımızın önce dönüp bildirinin bu konuya "açıklık" getiren ekteki pasajlarını okumaları gerekiyor. Bu iki uzun pasajdaki karanlık yaf yığınının açık tercümesi şudur: Saflarımızdaki "pratik oportünizm" (her ne demekse!), "sözde yeraltı çalışması" adına, partimizin, "örgüt ve mücadele biçimleri ve yöntemleri arasındaki ilişkilerde gerekli değişiklikleri ve yenilenmeyi zamanında gerçekleştirmesini engelledi". (s.17) Elbette bunu, tasfiyeci çürüme sürecini legalleşerek taçlandırma çabalarını kabullenemeyen, her şeye rağmen, TDKP'nin de geçmişte savunucusu olduğu devrimci ideolojik ve örgütsel değerleri savunarak tasfiyeci sürecin bu yeni adımına direnen unsurların yarattığı "gecikme" olarak anlamak gerekiyor. Tasfiyeci liberaller demeye getiriyorlar ki, eğer "eski örgütü" daha erken ikna edebilseydik ve çok daha erken legal bir partiye geçebilseydik, bu durumda herşeye rağmen geride göstermelik bir illegal aygıt tutmayı da başarabilirdik. Bu mümkün olmadı ve olamayınca da, "bu koşullarda kayıpları en aza indirmek için olağanüstü tedbirler alınmak zorunda kalındı". (s.18)

Ne tür "olağanüstü tedbirler"? Sorunun yanıtı elbette açık değil. Ama izleyen paragrafın karışık ve karanlık laf silsilesi içinden çekip çıkarılacak şu sözler, bize gerekli açıklığı sunabilir: "Bu değişim **eski örgüt ve perspektifin korunması temelinde** biçimler ve araçlar arasında yapılacak kısmi değişikliklerle **başarılamazdı**. Değişim, ancak ve ancak partimizin açık ya da gizli her alanda yeniden inşası, güçlerinin arınması ve yenilenmesi gündeme alınarak gerçekleştirilebilirdi. MK'nın bu perspektifle aldığı tüm kararları ve partimizin attığı pratik adımları onaylayan konferansımız, partimizin yeniden inşası ve her alandaki faaliyetinin koşullardaki değişime uygun olarak yenilenmesi"ne dikkat çeker.

Tercümesi şöyle: Tasfiyeciliğe karşı direncin yarattığı "gecikme"nin yolaçtığı sorunlar, zaten çökmekte olan eski örgütsel

aygıtın tümden tasfiyesini bir ihtiyaç haline getirdi. Kaldı ki "değişim" bu "eski örgüt ve perspektif" korunarak zaten yapılamazdı. Dolayısıyla, konferans, "eski örgütü" dağıtan MK'nın bu icraatını onaylar ve iki yıldır olmayan "partimizin (gelinen yerde) yeniden inşası" görevine "dikkat çeker"!

Peki bu ihtiyaç nereden doğdu? Neredeyse iki yıldır adı-sanı duyulmayan, kendini geçmişe gömdüğü artık genel kabul gören bir TDKP'nin "yeniden inşası" neden bir ihtiyaç haline geldi. Bu konuda önce konferans "*Açıklaması*"nın açıklamasını okuyalım. Dikkat çekilen görev, hemen devamındaki pasajda, şöyle gerekçelendiriliyor:

"İşçi sınıfının devrimci partisi, faşist diktatörlüğün hüküm sürdüğü Türkiye gibi ülkeler bir yana, en demokratik ve istikrarlı burjuva cumhuriyetlerinde de faaliyetinin ve işçi hareketinin geleceğini güvence altına almak için sağlam bir yeraltı örgütüne ve temeline sahip olmak zorundadır. Demokratik hak ve özgürlüklerin kazanılmadığı ve yasal anayasal güvence altına alınmadığı ülkemizde; işçi sınıfının devrimci partisi, sadece hareketin geleceği açısından değil, bugününü ve işçi hareketine en ileri düzeyde yardım etme ve etkide bulunmanın yasalarla kısıtlanmamış ve sınırlanmamış devrimci bir çizgide gelişmesini güvenceye almak açısından da sağlam ve sürekli güçlenen bir yeraltı örgütüne ve temeline sahip olmak

Oportünizmin karanlık dili gerçeği gizleyemiyor!

"Partimiz saflarında ve çevresinde özellikle gizlilik ve güvenlik gerekçesinin ardına sığınan, işçi hareketinin ihtiyaçlarına uygun bir değişimi ve ilerlemeyi düşünce, yaşam ve çalışma tarzında gerçekleştirmeyi göze alamayan, geleneksel solun işçi hareketinden ve ihtiyaçlarından koparılmış sözde yeraltı çalışmasının temsilcisi pratik oportünizm, burjuva liberalizminin başta örgüt disiplini olmak üzere çeşitli alanlardaki yansımaları ve diğer zayıflıklar; partimizin koşullardaki ve işçi hareketindeki gelişmelere bağlı olarak, şiarlar, örgüt ve mücadele biçimleri ve yöntemleri arasındaki ilişkilerdeki gerekli değişiklikleri ve yenilenmeyi zamanında gerçekleştirmesini engelledi. Partimiz gerek işçi hareketindeki ilerlemenin gerekse partimizin yürüttüğü faaliyetin geliştirdiği tüm olanakları ve araçları en azami düzeyde kullanma yeteneğini gösteremedi. Bunun da ötesinde, bu olanaklar, özellikle diktatörlüğün saldırılarının partimiz üzerinde yoğunlaştığı, bu saldırıların partinin yeniden inşası ve yenilenmesindeki gecikme sonucu etkili olma olanağı bulduğu, bu koşullarda kayıpları en aza indirmek için olanağanüstü tedbirlerin alınmak zorunda kalındığı son yıllarda, örgütümüzün bünyesinde taşıdığı bu eğilimlerin ve zayıflıkların gelişme ve serpilme olanağı bulması sonucu baltalandı.

"Koşullardaki değişim, başta uyanış içindeki ileri işçiler olmak üzere işçiler arasında gelişen ayrı bir sınıf olarak örgütlenme eğiliminin olgunlaşma düzeyi, partimizin bugüne kadar yürüttüğü faaliyetin birikimi ve işçi hareketindeki yeri ve etki düzeyi; hatalar ve zayıflıklar da taşısa yakın zamana kadar partimizin çalışmasını ilerleten propaganda, teşhir-ajitasyon ve örgütlenme faaliyetinin, bu faaliyeti yürütürken kullandığı biçimler ve araçlar arasında öngördüğü ilişkinin, örgütlerinin ve kadrolarının mevzilenmesinin eskidiğini, bir bütün olarak yenilenmesinin, gündeme gelen yeni biçimler ve araçlarla geliştirilmesinin zorunlu hale geldiğini göstermektedir. Bu değişim eski örgüt ve perspektifin korunması temelinde biçimler ve araçlar arasında yapılacak kısmi değişikliklerle başarılamazdı. Değişim, ancak ve ancak partimizin açık ya da gizli her alanda yeniden inşası, güçlerinin arınması ve yenilenmesi gündeme alınarak gerçekleştirilebilirdi. MK'nın bu perspektifle aldığı tüm kararları ve partimizin attığı pratik adımları onaylayan konferansımız, partimizin yeniden inşası ve her alandaki faaliyetinin koşullardaki değişime uygun olarak yenilenmesi ile tüm parti güçlerinin kendilerini aşmada ve arınmada gösterecekleri yetenek, en önemlisi de işçi sınıfının ve gençliğin taze güçleri ile yenilenmesi ve çelikten bir disiplin ve irade arasındaki tayin edici ilişkiye dikkat çeker."

(*"Konferans Açıklaması"*ndan..., s.17-18)

zorundadır." (s.18)

Yasal parti uğruna "eski örgüt"ün tümden tasfiyesinden iki yıl sonra "Amerika'nın bu yeniden keşfi"nde asıl dikkate değer olan son satırlardır. "Yeraltı örgütü" sadece hareketin "geleceği" açısından değil bugünü için de gerekliymiş! "İşçi hareketine en ileri düzeyde yardım ve etkide bulunma" işlevinin (bu, kuyrukçu liberallerimizin "önderlik" kavramı ve işlevi yerine kullandıkları "en ileri" ifade oluyor!) "yasalarla kısıtlanmamış ve sınırlanmamış" bir biçimde, yani "devrimci bir çizgide" olabilmesi için "sağlam ve sürekli güçlenen bir yeraltı örgütüne ve temeline sahip olmak" zorunludur. Güzel! Peki bu açıdan son iki yıldaki durumunuz nedir? Son iki yıldır "sağlam" bir yana, bir yeraltı örgütünüz ve dolayısıyla buna dayalı "yasalarla kısıtlanmamış ve sınırlanmamış" bir faaliyetiniz yok. Tüm faaliyetiniz yasal bir parti ve onu tamamlayan öteki yasal araçlar ekseninde yürüyordu. Bu, tasfiyeci liberalizmin düzen icazetine tam teslimiyetinin, hiç değilse son iki yıl için açık bir itirafıdır.

"Faşist diktatörlüğün hüküm sürdüğü (bir) Türkiye"de, devrimci olmak iddiası ile bu pratik teslimiyet gerçeği, hala "devrimcilik" adına elde tutulan ya da bu iddia ile yeni yeni kazanılan bir tabanda hoşnutsuzluklara, tepkilere, giderek kopma eğilimlerine yol açınamazlık edemezdi. Yasal partinin tabanında bu tür bir hoşnutsuzluğun gide gide büyüdüğü ve yayıldığı, devrimci öğelerin yeni arayışlara girdiği bir sırada, oportünist manevralardaki yeteneklerini '87 sonrası yeni dönemde sayısız örneklerle kanıtlayanlar, doğrusu bugüne kadar bunda bir hayli de başarılı olanlar, son manevrayı beklenmedik bir zamanda patlattılar: TDKP 2. Genel Konferansı Toplandı!

Bu, devrimci eğilimleri ve arayışları olan tabanı şimdilik susturmak, aldatıp oyalamak ve elbette ki süreç içinde kendine benzetmek için kazanılmış önemli bir zaman dilim demektir. Buna kuşku yok. Tasfiyeci şeflerin bu yeni zamanı ne ölçüde bir başarıyla kullanacakları biri öznel öteki nesnel iki etkene sıkı sıkıya bağlıdır. Öznel etken şudur. Toplanan, TDKP 2. Genel Konferansı değil, fakat artık olmayan TDKP'nin yeniden kuruluşunu kararlaştıran bir konferanstır. Bu karar bir ölçüde olsun hayata geçirilirse, manevradan umulan yararı elde etmek de aynı ölçüde kolaylaşır. Bu öznel etkenin başarısı ise nesnel etkene, yani siyasal süreçlerin seyrine sıkı sıkıya bağlıdır. Siyasal koşullar ve çatışmalar bugünkü sertleşme eğilimini sürdürürse ve hızla politik bir mecraya giren bugünkü kitle hareketi barışçıl biçimleri geride bırakarak gitgide militan bir karakter kazanarak gelişirse, tasfiyeci liberallerin bu yeni manevrası geçmişteki kadar kolay sonuç vermeyecek demektir. Zira sınıf mücadelesindeki sertleşme ile sınıf ve kitle hareketindeki militanlaşma, gücünü kitle hareketinin geri düzeyinden ve barışçıl biçimlerinden alan kuyrukçu liberalizm için yaşam ve etki alanının tümden yok olmasa bile bir hayli daralması demektir.

Devrimci ve yurtsever harekete karşı İP söylemi!

*"TDKP'nin 2. Genel Konferansı Açıklaması"*nın değinilmeden geçilemeyecek yönlerinden biri de devrimci ve yurtsever harekete karşı tutumdur. 1990 1 Mayıs'ını izleyen günlerde sınıfın "ileri kesimleri"ni kazandıklarını ve "ana gövdesi"yle buluştuklarını ilan eden ve yıllarca bunun çığırtkanlığını yapanlar, şimdi başka bir dilden konuşuyorlar. "İleri işçiler arasında ayrı bir parti olarak örgütlenme eğilimi" gelişiyor olmakla birlikte, "ileri işçilerin ezici çoğunluğu arasında dağınıklık ve örgütsüzlük aşılamadı ve devrimci bir işçi partisinde örgütlenmesi gerçekleşemedi" diyorlar. (s.14)

Bunu şu tespit izliyor: "Bu, açık işçi kitle hareketinin son 10 yılın en zayıf dönemini yaşamasının temel nedenlerinden biridir". Bu zayıflığın, 1991-1994 yılları arasında yaşanan durgunluktan farklı olarak, nesnel ya da dış etkenlerden değil, fakat "Açık kitle hareketi(nin), esas olarak kendi içinden baltalanma"sından kaynaklandığı belirtiliyor ve bu şöyle açıklanıyor:

"Geleneksel liberal 'sol' grupların ve sendika bürokrasisinin işçi ve emekçi kitleleri umutsuzluğa sürükleyen eylem çizgisi ve anarşizan 'sosyalist' akımların büsbütün çürüme sonucunda vardıkları terörizm; kitle hareketini dağıtan, ileri kesimlerle geride kalan yığınlar arasındaki ilişkiyi tahrip ve politik ortamı ve kitleleri provoke eden tasfiyeci bir rol oynadı.

Kürt milliyetçi akımının Türk-Kürt düşmanlığı eksenine oturan ve 1991'lerden itibaren emperyalist güçler arasındaki çıkar mücadelesinin yörüngesinde yeniden şekillenen 'çalışması'; Türk emekçilerini sermayenin provokatif eylemine açık bir pozisyona iterken, Kürt nüfus arasında da, artan hoşnutsuzluk ve bıkkınlığı umutsuzluğa dönüştüren bir etken oldu. ... Olgular ortadadır: Terörcü saldırılar, gençlik adına yapılan eylemler, 1 Mayıs'ta örnekleri ve sonuçları açıkça görülen sorumsuz yağma ve saldırı eylemleri, sendikal platformlara yönelik provokatif girişimler, emekçi sendikalarındaki yeni bürokratik çöreklenme vb. olgular ve bunların kitleler arasında yarattığı duygular bilinmektedir." (s15)

İlk paragrafın girişinde "liberal sol"a ve sendika bürokrasisine dil ucuyla yapılan değinmeler devamında söylenen her şeyle boşa çıkarılarak kendilerinin de içinde bulundukları liberal sol akımlar ve sendika bürokrasisi gerçekte aklanıyor. Tüm sorumluluk kine varan bir hasmane tutumla açıkça devrimci ve yurtsever akımlara yükleniliyor. Başka türlü olamazdı, zira sözkonusu dönem içerisinde ÖDP ve İP gibi "liberal sol" akımların yanısıra sendika bürokrasisiyle elele verenler, ÖDP ile birlikte "emekçi sendikalarındaki yeni bürokratik çöreklenmeyi" yaratanlar bizzat kendileridir.

Bu dil ve açıklama tarzı, her şeyiyle İP çizgisi ve söylemiyle örtüşüyor. Daha doğrusu, dilinin bozukluğu dışında, yukarıda tüm söylenenler olduğu gibi İP'den alınmadır. Bu normaldir; zira Türkiye gibi bir ülkede, mücadelenin sert ve amansız koşulları, aynıların aynı yerde, ayrıların ayrı yerde toplanmasını kaçınılmaz kılıyor.

Ten direnişi: EP reformizminin oynadığı...

(Baştarafı s.17'de)

fabrikanın Esenyurt'taki bölümünde yoldaşlarımızın inisiyatifi ve emeği ile politik tartışmalar yapılıyor, cezaevlerindeki ölüm orucu direnişçileri için saygı duruşu gerçekleştiriliyor, sınırlı da olsa cezaevlerine destek eylemlerine katılım sağlanıyor, *Kızıl Bayrak*'ın SSK, İller İdaresi Yasası ile ilgili broşürü okunup tartışılıyordu.

Sendikacılar ve gerici bir kaç işçiyle yaşadıkları bu örtüşmenin nedenleri arasında EP'in genel çizgisi kadar Ten'e özgü nedenler de vardı. Eksikliklerine rağmen sürece müdahale eden sınıf devrimcileri, onların ortak hasımlarını oluşturuyordu. Sendikadaki bir toplantının hemen öncesinde, doğrudan Ten'deki sürece ilişkin dağıttığımız broşür, sendikacıların emriyle bu ittifak tarafından utanmazca toplanıyordu. Yoldaşlarımızın henüz toplantıya gelmemiş olmaları ekmeklerine yağ sürmüştü. EP'lilerin dönem boyunca esas hasımları biz olduk. Bize karşı fesatlıktan sınıf düşmanına yüzlerini dönmeye vakit bulamadılar.

Mücadelenin zafer için zorunlu kıldığı tutumlardan tıpkı sendikacılar gibi ısrarla uzak durdular. İşçilerde "üretimi tamamen durdurursak tazminatları kaybederiz" korkusu vardı. Sendikacılar da EP'liler de, bununla mücadele etmek bir yana, bundan güç almaya çalıştılar. Direnişin son döneminde işçilerin artık kendiliklerinden işgali tartıştıkları, fakat buna artık o aşamada güç yetiremedikleri düşünülürse, kuyrukçuluğun nasıl bir barikat işlevi gördüğü daha iyi anlaşılır.

Kuyrukçuluğun doğal uzantısı ise fırsatçılık ve pragmatizm idi. İşçilere politik bir müdahalede bulunmaktan ısrarla uzak duran, buna engel olan EP'lilerin İİSŞP'nin SSK Kurultayı'na Ten işçileri adına verilen mesajın altına "İş-ekmek-özgürlük!" sloganını, işçilerle hiç tartışmadan bir oldu bitti biçiminde eklemeleri, herhalde sürece yaptıkları tek "politik" müdahaleydi. Ama işçilerden ağızlarının payını da aldılar.

Burada aktardığımız pespaye tutumlar EP çizgisini doğal dışavurumlarıdır. Kendiliğindencilik ve kuyrukçuluk, görece daha ileri bir işçi kitlesinin bulunduğu veya sınıf devrimcilerinin karşısına düşüp açıktan gericileşmek zorunda kalmadıkları durumlarda, bu kadar rezilleşmelerine neden olmayabilir. Ama nesnel konum aynıdır. Heterojen bütünün ileri öğelerinden yararlanıp önünü açmak değil, geri öğelerine yaslanıp ayak bağı olmak! Bize düşen ise, sınıfın çıkarları karşısında, gözü kararmış yeminli EP'lilerin dışında refomizmin tabanına politik bir esneklikle yaklaşmayı başarabilmektir.

Komünist Tekstil İşçileri

Ten direnişi: EP reformizminin oynadığı uğursuz rol

Ten Tekstil'de yaşanan sendikalaşma mücadelesine patron saldırmış, buna karşı bir direniş gerçekleşmişti. Direniş sonucu işten atılan 56 işçiden 22'si sendikayla patron arasındaki görüşmelerle yeniden işe alınmıştı. Bu fabrikadaki öncü kuşağın biçilmesi demekti ve kısa sürede sonuçlarını gösterdi. Patron son dönemde işyerinde baskı, tehdit, rüşvet vb. yollarla işçilere sendikadan istifayı dayattı ve bunda hayli başarılı da oldu. Şu an sendika yasal olarak yetkili olmasına rağmen fiili olarak sendika üyesi işçi kalmamış gibi bir şey. Yeniden toparlanma yolunda bazı girişimler olsa da, doğal olarak iş şimdi daha zor.

Bu süreç farklı yönleri ve komünist tekstil işçilerin müdahalesi ile az-çok örgüt basınımıza yansıdı. Biz bu yazıda bazı somut dışa vurumları ile birlikte refomizmin, somutta ise EP'in bu süreçteki tavrı ve rolü üzerinde durmak istiyoruz.

Ten Tekstil'de sendikal başvuru öncesi yaklaşık dokuz aylık bir ön hazırlık süreci yaşandı. Bizim kesikli de olsa bu süreçte, özellikle son beş ayında ciddi bir emeğimizin olduğunu, dahası çeşitli aralıklarla politik gelişmelere ilişkin bildirilerimizin Ten işçilere ulaştırıldığını söyleyebiliriz. Nitekim bu durum örgüt basınımıza da yansımıştır. EP'nin bu sürece dahil olması başvurudan bir-iki ay öncesi ile sınırlıdır. Fabrikaya bir kaç kişi işçi olarak girdiler ve uğursuz rollerini oynamaya başladılar.

Başından sonuna kadar en belirgin tutumları sendikacılarla ilişkiler alanındaydı. Sendikacıların yardakçılığını yapmak ve bunun üzerinden kendilerine bir etki alanı yaratmak çabasıydı bu. Ortalama bilinçli sıradan bir işçinin doğal olarak girip, sonrasında mücadele kararlılığı ölçüsünde vazgeçip öfke duyacağı tutumlar EP'lilerin şaşmaz bilinçli tercihleriydi. Abartmadan söyleyebiliriz ki, yer yer sendikacılar EP'lilerin solunda kalıyorlardı.

Patron işçilerin örgütlülük düzeyini farkettiğinde, ilk olarak bir öncü bayan işçiyi işten çıkartmıştı. Bunun ertesinde sendikadaki toplantıda ne yapılması gerektiği tartışılmıştı. Alınan kararlardan biri de topluca yapılacak bir basın açıklaması idi. Birkaç gerici işçi, Ten Tekstil'deki direnişi devrimci çevrelerin politik etkisine kapatmak için özel bir kaygı duyuyordu. Bu daha ziyade "politik bir tutum meşruluğumuzu zedeler, biz sadece biraz daha iyi ücret istiyoruz" mantığından beslense de, fiili tutumlarla açık bir gericilik biçimini alıyordu. Bugün artık Ten işçilerinin kişiliği hakkında net bir fikre sahip oldukları bir gerici işçi, basın açıklamasına sadece Ten işçilerinin katılmasını, dışarıdan katılım ve desteğe engel olunmasını istiyordu. Ona göre dışarıdan destek meseleyi saptıracaktı. EP'lilerin tavrı ise çok ilginçti. Sendikacılar dahi bunun Ten işçilerin gücünü zayıflatacağını söyleyip desteklere açık olmak gerektiğini anlatırken, EP'liler konu hakkında önce ciddi hiçbir müdahalede bulunmadılar. Ardından, biz de desteğe açık olmak gerektiğini savunuyoruz, ama bu tartışma nedeniyle işçilerin birliği bozulacaksa dışarıdan katılıma engel olalım daha iyi, diyebildiler.

Mesele hiç de yersiz bir ayrışmayla işçilerin iç birliğinin zaafa uğratma tehlikesi karşısında görüş açıklayıp savunarak çoğunluğa tabi olmak biçiminde bir politik esneklik göstermek sorunu değildi. Çünkü gerici işçinin tutumu sadece sınırlı bir azınlığı ifade ediyordu. Ve dahası karar öncesinde bununla mücadeleyi dahi yapmaktan kaçındılar. Yer yer inisiyatifli davranan fakat bunu sürekli açık bir gerici tutum için ortaya koyan bu aynı gerici işçiyle EP'lilerin süreç boyunca rahat ve sıcak ilişkiler oldu. İşçi olur, düşünsel olarak düzenin etkisi altındadır, fakat o an mücadelenin somut ihtiyaçları konusunda samimi ve net davranır. Bu durumda tabi ki doğal sıcak ilişkiler ortaya çıkar. Fakat Ten'de durum kökten farklıydı. EP'liler somutta yedekleyen değil yedeklenen idiler. Bu durum kendisini fabrikanın iki ayrı bölümünde de gösteriyordu. Yenibosna'daki EP'li ve bir kaç gericinin inisiyatifinde her türlü politik tartışma engellenmeye çalışılıp, piknik havasında kapı önünde beklenirken;

(Devamı s.16'da)

Fabrika çalışması deneyimleri

Siyasal sınıf çalışmasının belirgin bir ayırdedici özelliği, yönelişin semtte değil fabrikalara dönük olmasıdır. Sınıf hareketinin geriliği koşullarında, bu çalışma, birçok zorluğu beraberinde taşımaktadır. Bu yüzden işçi sınıfının sosyal özelliklerini, siyasal dinamiklerini, düşünüş tarzını, tepkilerini, reflekslerini, güçlü ve zayıf yanlarını anlayabilmek, böyle bir dönemde her zamankinden daha büyük bir önem taşımaktadır. Sınıfa öncülük etmek, komünist bir sınıf partisi kurabilmek, her aşamada onu derinlemesine tanıyabilmekle gerçekleşebilir. Belirli anlarda ortaya çıkabilecek yakınlaşmalar ancak ve ancak güçlü bir kavrayışla ilerletilebilir.

Burada bahsedilen kavrayış yalnızca siyasal bir kavrayış değil, aynı zamanda sosyal, psikolojik vb. özellikleri ile bir işçinin anlaşılabilmesini sağlayan sosyal bir kavrayıştır. Eğer böyle bir kavrayışla yönelemiyorsak, bir işçi ilişkisini ilerletmekte, bir fabrikadaki politik çalışmayı sürdürmekte güçlükler yaşarız, ya da sınıfın dışına düşmek gibi bir tavırla "cezalandırılırız".

Fabrika çalışması ile semt çalışması arasındaki fark, küçük-burjuva devrimcilerin propaganda ettiği gibi sınıfın geriliği vb. ile ilgili değildir. Burada sistematik bir tarzda olmasa da bu farklılıkları birkaç örnek üzerinden tartışmak istiyoruz. Bu tartışma üzerinden, fabrika yönelimimin anlamı, kapsamı ve doğruluğu daha iyi anlaşılabilecek, güçlükleri ve nicelik olarak gelişmesindeki ağırlık daha iyi kavranabilecektir.

***

Bir fabrikadaki çalışmanın planlanabilmesi için gerekli olan temel şey fabrikadaki dinamiklerin, sorunların, işçilerin kendi aralarındaki ve işverenle ilişkilerinin vb. anlaşılabilmesidir. Bunu sağlamanın en iyi yollarından biri ise fabrikadaki eski işçilerle kurulan ilişkilerdir. Kuşkusuz bir çok eski işçiden "biz çok uğraştık, burdan bir şey çıkmaz" "burada kalmak istiyorsan fazla kurcalama" vb. sözleri duymak mümkündür. Ancak böyle yılmış ve umutsuzluğa kapılmış bir eski işçinin bile bize sağlayacağı çok şey olacaktır. Eski işçilerin tecrübeleri sayesinde, bize çok zor gelen bir sorunu bile bazen hiç aklımıza gelmeyen basit bir yaklaşımla çözebilmenin mümkün olduğunu unutmamak, bize birçok avantaj sağlayacaktır. Ayrıca kimi kez eski işçilerin diğer işçiler üzerinde ikna edici bir etkisi de olabilir. Bunu da olumlu ve kazandırıcı olduğu oranda değerlendirmek önem taşır. Her insandan öğrenebilecek bir şey mutlaka vardır. Eski bir işçiden ise öğrenebilecek çok şey vardır. Önemli olan öğrenmek isteyip istememeniz ve en azından neleri öğrenmemiz gerektiğini bilebilmemizdir.

Genç işçiler için sıkıcı gelebilecek pek çok konu, eski bir işçi için üzerinde saatlerce konuşulabilecek bir konudur. Üstelik eski işçiler konuşmayı çoğu kez severler. Genç işçiler ise "geyik muhabbeti"ne daha çok meraklı olurlar. Bir eski işçiyle sohbet etmek, sorularla onun anlattıklarıyla ilgilendiğimizi hissettirmek, onun açılmasını, bize ilgisinin artmasını kolaylaştıracaktır. "Tecrübeli bir işçi" olarak yaklaştığımızı farketmesi, daha rahat bir ilişki sürdürmemizi sağlayacaktır.

Fabrikadaki mücadeleye önderlik edebilecek, diğer işçileri etkileyebilecek, onları bir araya toplayabilecek bir öncü işçi her zaman sol düşüncelere ya da devrimci düşüncelere yakın olmayabilir. Tersinden, devrimci düşüncelere daha yakın olan bir işçi, diğer işçiler üzerinde hiç etkisi olmayan, dahası kişiliği ile tepki bile yaratabilen bir işçi de olabilir. Böyle bir durumda elbette kendimizi devrimci özellikleri olan işçiyi kazanmayla sınırlandıramayız. Bunu bir siyasal sınıf çalışması olarak görmek mümkün değildir.

Bir fabrikada yürüttüğümüz sendikalaşma çalışmasında karşılaştığımız iki işçi üzerinden bunu örneklemek daha çarpıcı olacaktır.

Bu iki işçiden birisi MHP eğilimlidir.

Daha önce MHP içinde çalışmış, milliyetçiliği ve devletin savunulmasını politik anlayışının temeli olarak gören bir işçidir. Ancak daha önce çalıştığı fabrikalarda yaşadığı sendikal deneyimlerin etkisiyle işçiler arasında dayanışmayı ve birliği sağlama, patrona karşı ortak tavır alma konularında oldukça duyarlı davranan bir işçidir. Diğer işçi ise, Kürt devrimci hareketinden etkilenen dinamik genç ve dürüst bir işçidir. Kürt sorunu ile ilgili her tartışmada diğer işçilere karşı tavır almakta, onların şovenizmine nefretle saldırmaktadır. Sendikal bir çalışmaya da tereddüt göstermeden katılmaktadır.

Ancak bu iki işçinin sınıf güdüleri arasında açık bir farklılık görülmekteydi. Birincisi, sınıfın bir parçası olduğunu bilerek bir dayanışma örmeye çalışmakta, kurtuluşunu diğer işçilerle beraber sağlayabileceğini düşündüğü için sendika istemekteydi. Diğer işçi ise, gerçekten işçilikten bir şekilde kurtulması gerektiğini, hayatının sonuna kadar işçi olarak kalamayacağını, ancak işçi olduğu süre içinde diğerlerini de harekete geçirmenin ve kavgaya girmenin iyi bir şey olacağını düşündüğü için sendika istemekteydi. Sendikalaşma ile ilgili çıkarttığımız broşürleri verdiğimizde, her iki işçi de beğendiklerini söylediler. Ancak genç işçi broşürünü evde bırakırken, MHP'li işçi broşürü diğer arkadaşlarına vermeye, onlarla sendikalaşmayı tartışmaya başladı. Pek çok işçiye broşür MHP'li işçi üzerinden ulaştı. Sendika çalışması için oluşturulan komite yine bu işçi sayesinde oluşturuldu. Kuşkusuz bu noktaya kadar çok fazla politik bir çalışmadan ya da sendikal çalışmanın siyasal çalışmaya bağlanmasından söz edilemez. Ancak bunun MHP'li bir öncü işçinin değil, bizim görevimiz olduğunu unutmamak gerekir. Bu işçi devrimci bir örgütün broşürünü gizlice işçilere dağıtmış, orada konulan anlayışın işçilere ulaşmasını sağlamıştır. Yapabileceğini yapmıştır. Devrimci işçi ise hiçbir işçiyle ilişkiye girmemiş, tepki alacağından, işçiler üzerinde etkisi olmadığından vb. bahsederek geri durmuş, hareket alanı yaratamamıştır. Bu genç işçi bizimle bildiri bile dağıtmış, ama sendikalaşma yürütülen kendi fabrikasında bir broşür dağıtamamıştır.

İkinci bir örnek, yine bir fabrikada karşılaştığımız RP'den etkilenen bir işçidir. Bu işçi '87-91 işçi hareketliliği döneminde çeşitli direnişleri yaşamış, çeşitli eylemlere katılmıştır. Örneğin yaşadığı bir grev onu oldukça etkilemiş, daha sonra sendikalaşma çalışması yapılan bir fabrikada sendikaya üye olduğu için işten atılmıştır. İlk görünüşte, RP'ye destek veren, tarikatlara vb. ilgi gösteren bir işçidir. Ancak yaşam deneyimi ve işçilik deneyimi üzerine sohbet ettikçe, gerçekte sınıf hareketine ilgi duyduğu, ancak bunu bir kurtuluş yolu olarak kafasında olgunlaştıramadığı, düzen içinde bir partinin ya da dürüst birilerinin kurtarıcı olabileceği beklentisiyle hareket ettiği görülmektedir. Pek çok genç işçiden daha fazla politikaya, fabrikasındaki sorunlara ve bunlara karşı yapılan çalışmalara, çabalara ilgi göstermektedir. Bu işçiye; devletin işçilere, öğrencilere, memurlara, kısacası haklarını almak için mücadele edenlere nasıl acımasızca saldırdığını, buna karşın yasalarla engellenmiş olmasına karşın tarikatlarla içli-dışlı olduğunu, onları kullanmaya çalıştığını, eğer düzenin sürmesi konusunda kendilerine yardımcı olurlarsa bunları desteklediğini, bir sürü olanaklar sağladığını, bu tarikatların da düzenle uyum içinde çalışarak ona hizmet ettiğini anlattığımızda, bu işçi açıkça söylediklerimize onay vermekte, MHP'li işçinin devleti koruyucu tarzından farklı bir tavır almaktadır.

Bu örneklerden çıkarılabilecek en önemli sonuç, fabrika çalışması ile geleneksel semt çalışması arasındaki farklılıklardır. Bir semt çalışmasında bir kere MHP'li veya RP'li işçi ile ilişki kurma olanağınız bile çoğu kere olamayacaktır. Olsa bile, ilişkiniz bir fabrikadaki gibi gelişmeyecek, genellikle de, açık bir şekilde karşı saflarda yer alacaksınızdır. Semt çalışmasında daha çok semtin devrimci gençleriyle ilişkiniz olacaktır. Fabrikada ise devrimci bir çalışma için müthiş bir insan malzemesi ile karşı karşıya olacaksınızdır. Ve bu, üretim süreci içindeki yeri ve üretim araçları karşısındaki konumuyla türdeş bir insan malzemesidir. Kapitalistler karşısındaki ücretli işçiler sınıfı...

Bugün küçük-burjuva devrimci akımların neredeyse yalnızca düzene tepkisi olan Kürt ve Alevi mahallelerinde güç olması bir rastlantı değildir. Bu açık olgu, semt çalışmasının karakteri ve dinamikleri ile ilgilidir. Bunun dışında kalan büyük bir çoğunluk üzerinde ise

MHP ve RP gibi faşist-gerici partilerin etkileri sürmektedir. Ayrıca semt yöneliminin doğal sonucu olarak, bu semtlerden insanlar daha çok onları devrimci dinamik haline getiren Kürt ve Alevi kimlikleri ile öne çıkmaktadırlar. Sınıf kimlikleri gölgede kalabilmektedir. Oysa üretim alanında, fabrikalarda, insanların etnik ya da kültürel kimlikleri geri plana düşmekte, sınıf konumları/kimlikleri ön plana çıkmaktadır. Fabrikada bir MHP'li, bir RP'li, bir devrimci, işçi sınıfının birer parçası olarak aynı sorunlar üzerinde bir araya gelebilirlerken, semt çalışmasında bir devrimci Alevi işçi ile bir Alevi iş adamı biraraya gelebilmektedirler. Verimli birer devrimci çalışma alanı sanılan semtler, gerçekte bir çok zaaf ve tuzaklarla da doludur.

Fabrika çalışmasında, işçi sınıfının sermayeye karşı örgütlenmesi temel alınacağı için, düzenin ve ona karşı gerçekleştirilecek devrimci mücadelenin anlatılacağı nokta, sermayeye ve onun elindeki güçlere, onun politikalarına karşı duruştur. "Faşizme ve şeriata karşı" mücadele birer cezbedici, propagandada güç sağlayıcı nokta olarak görülmez. Sermayenin bunları düzenini sürdürmek için kullandığı, düzenini böyle sürdürebildiği üzerinden anlatılır. Semt yöneliminde ise kitleler karşılarında düzenin sahibi olan sermayeyi değil, onun politik ifadesini görürler. Yöneldiğiniz kitle eğer biraz ileri özellikleri olan bir kitle ise, sermaye üzerinden değil de "faşizm ve şeriat" üzerinden politika yapmak cezbedicidir. Kitleleri böylece daha kolay yanınıza alacağınızı hesap edersiniz, hatta buna uygun taktik adımlar geliştirirsiniz. Gerçekte ise bu küçük-burjuva devrimciliğinin bir belirtisi olarak karşımıza çıkar. Kapitalizme karşı, sermayeye karşı mücadelenin faşizme ya da şeriata karşı mücadelenin gölgesinde kalması, gerçek bir iktidar perspektifinden ve sosyalizmden uzaklaşmanın bir ifadesidir.

Siyasal sınıf çalışmasının önemini anlamak kadar bunun gereklerini anlamak da önemlidir. Bunun için her EKİM'cinin sınıf içindeki gözlemlerini ve pratik deneyimlerini aktarması bir görev ve sorumluluktur. Kuşkusuz partileşmenin eşiğine geldiğimiz şu aşamada "sınıfı tanıma" noktasından "sınıfı örgütleme ve ona önderlik etme" noktasına geldik. Ancak tanıma her zaman sürecektir. Çeşitli süreçlerde ve değişik biçimlerde yeniden yeniden ele alınması gerekecektir.

V. YILMAZ

Tayin edici olan önderlik!

Berteks yaklaşık bin işçinin çalıştığı tekstil işkoluna bağlı bir fabrika. Azgın bir emek sömürüsüyle işçilerin kanı hergün biraz daha çekiliyor. Berteks kapitalisti tarafından ücretler çok düşük tutulmakta ve sürekli zorunlu mesailer uygulanmaktadır. Çalışma şartlarının çok kötü oluşu nedeniyle işçileri üç seneden bu yana sendikalaşma mücadelesi veriyorlar. Bu çalışma her seferinde başarısızlıkla sonuçlanıyor ve her seferinde en az yüz kadar işçi işten atılıyor. Bu, politik devrimci sınıf önderliğinden yoksunluğun bir sonucu olarak yaşanan bir akibet oluyor Berteks işçileri için. Ağustos ayının son günleri bir işçi "iş kazası" geçirerek yaşamını yitirdi. Buna rağmen işçiler ciddi bir tepki ortaya koyamadılar. Üç öncü işçi bu olayı ve kapitalistleri teşhir ettikleri için işten atıldı. Onlara dahi sahiplenilemedi.

İşçilerde mücadele etme ve örgütlenme isteği olmakla birlikte, gerçek bir önderlikle buluşamadığı için süreçlerde edilgen kalabiliyor. Etkin bir politik müdahale ile Berteks işçilerini de sömürücülere karşı gerçek bir savaşım içerisine sokmak mümkün olacaktır. Sermayenin saldırıları yoğunlaştıkça, işçi sınıfı içinde mücadele dinamikleride güçleniyor ve gelişiyor. Devrimci politik önderlikle buluştuğu noktalarda bunu ortaya koyuyor da.

İşçi sınıfı kendisine yönelen saldırılar ve politik süreçler karşısında edilgen durumdaydı. Ama bugün bu durumun kırılması ve işçi sınıfının politika sahnesine çıkabilmesinin koşulları fazlasıyla var. Ve bu süreçte sınıfın devrimci komünist öncüyle buluşabilmesi büyük bir önem taşıyor. Bunun için sınıf çalışmasında ısrar ve kararlılık tayin edici olacaktır.

İşçi sınıfı savaşacak sosyalizm kazanacak!

Komünist tekstil işçileri

Yoldaşların özgeçmişlerinden...

Partiye, devrime, sosyalizme!

Kapitalizmin geleneksel iktisadi ve sosyal ilişkilerini hızla altüst ettiği Kürdistan'ın bir ilinde doğdum. Ailem, erken bir dönemde bir sanayi kentine ve daha sonra da yurtdışına göçetti. İlk ve orta öğrenim hayatım boyunca kapitalist sömürünün pek çoklarında olduğu gibi ailem üzerinde yolaçtığı tahribata, sefalete ve parçalanmaya yakından tanık oldum. Benden büyük kardeşlerim o sefalet koşullarında okuma olanağını bulamadan proleterleştiler. Aile bireylerinin bir kısmının yurtdışına göçüyle birlikte daha rahat koşullarda okuma şansına sahip oldum.

Devrimci fikirlerle, devrimci yükselişin faşist bir darbeyle kesintiye uğratıldığı '80 öncesinde tanıştım. Aile ve çevremde hemen herkes devrimciydi. Düşünsel olarak onların etkisi ve katkısıyla belli bir gelişme kaydettim. Bu daha çok romanlar üzerinden gelişen bir ilgiyidi. (*Ana, Seni Halk Adına Ölüme Mahkum Ediyorum, İnce Mehmet, Tırpan* vb. romanları o dönemde okudum.) Fakat bu ilgiyi pratik ve örgütsel bir tercihle birleştirmede hep temkinli davrandım. Bunda, anlama ve kavrama kaygılarının önplanda olmasının etkisi vardı. Ayrıca çevremdeki insanların politik tercihlerini sahici bulmuyordum. Bir tür kapılma olarak görüyordum. Buna rağmen, daha erken bir dönemde (13-14 yaşlarında) okuldaki devrimci eylemlerin içindeydim. Yanısıra, çevremizdeki direnişte ve grevde olan fabrikalara destek ziyaretlerine gidiyordum. Sosyalizm, grev, devrim, lokavt, sömürü artı-değer vb. pek çok kavramın anlamını, grev çadırlarında verilen eğitim seminerlerinden öğrenmeye çalışıyordum. Bunun da etkisiyle, "*İşçiler Nasıl Sömürülüyor?*" okuduğum ilk ciddi politik kitap oldu.

Faşist darbenin yolaçtığı yenilgi ve tahribatın hızla etkisini gösterdiği dönemde, lisede, birbirine yakın düşüncelere sahip insanların katılımıyla oluşan bir grup kurduk. Eğitim çalışmalarına başladık. Zaman zaman faşist darbeyi protesto eden yazılama ve pullamalar da yapıyorduk. Ancak, çabamız olanı biteni anlamak, sosyalizmi öğrenmek ve somut bir dayanışma kollektifi örgütlemekti. O koşullarda bu çabamızın önünü açacak, yol gösterecek hiç kimsenin olmaması, sürecimizin ağır ilerlemesiyle sonuçlanıyordu. Hepimiz, üniversite sınavlarına bu eksikliği kapatmak, mücadeleye daha ileri bir noktadan devam etmek kararlılığıyla hazırlandık. Ne var ki üniversiteye bu kararla gelen insanlar, liberal ve bireyci atmosferin de etkisiyle, devrimci fikirlerden ve giderek devrimden uzaklaştılar. Kiminde bunun kılıfı bireysel bunalımdı, kiminde ailesini düşünmekti, kiminde ise yönelimin sanat-edebiyata kaymasıydı, vb. Sonuçta hepsi düşmekle kalmayıp düzenin bir parçası haline geldiler. (Bir işadamı, bir islamcı dönek, bir kaç suya sabuna dokunmayan kendi halinde "demokrat" ve bir tövbekar çıkmıştı gruptan.)

Bu deneyimin kazandırdığı açıklıklar, üniversite sonrasınki süreçlerimi hep olumlu etkiledi. Düzene, düzenin kurumları olan aileye, askerliğe, evliliğe vb. tavır alınmadan devrimci kalınamayacağını gördüm. Askerlikten ve ailemin baskılarından uzaklaşmak için yeniden üniversite sıralarına geri döndüm. Bu aslında bir parçası olduğum siyasal-sosyal bunalımın bir süre daha ertelenmesiydi. 12 Eylül'le başlayan ve çevremde pek çok insanın düşmesine yolaçan yenilgiden çok, yenilgi sonrasının karmaşık sosyal-siyasal süreçlerinin açıklamasını yapamamanın, bunu aşamamanın verdiği belirsizliğin koşulladığı bir yoğun okuma-inceleme dönemine girdim. Geleneksel Türk solunun açılımları yeterli görünmüyordu. Beri taraftan yükselen Kürt ulusal kurtuluş

mücadelesine sempatiyle bakıyor, son derece olumlu bir gelişme olarak görüyordum. Ne var ki Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin başarıya ulaşabilmesi için Türkiye topraklarında devrimci bir desteğin, bir yükselişin, dahası öncülüğün gerekli olduğunu düşünüyordum. Yine de, bu geçiş döneminde yurtsever arkadaşların gözüpek, kararlı ve davaya adanmış yaşamları, devrimci yaşantıda ısrar etmemi kolaylaştıran olumlu faktörler oldu. Bu dönem, aynı zamanda üniversitelerde gençlik eylemlerinin yükselişe geçtiği bir dönemdi. Bir yandan yükselmekte olan gençlik hareketinin içinde bulunmaya, diğer yandan sosyalizmin tarihsel sorunları konusunda yoğunlaşan bir okuma çalışmasına ağırlık veriyordum.

Önceleri akademik-entellektüel çerçeveyi çok da aşmayan bu yönelim, daha sonra koşulların zorlamasıyla pratik bir yönelim haline geldi. Zamanla, okuldaki gençlik eylemliliğinin ön saflarında buldum kendimi. Bir kaç kişiyle başlayan mücadele çabamız giderek bizi geniş bir çevre haline getirdi. Eylemlere binleri katabiliyor, tüm süreçlerde aktif rol oynuyorduk. Ne var ki bu süreç sağlıklı bir gelişmenin imkanlarından yoksundu. Dışarıda Zonguldak madencilerinin yürüyüşünün eşlik ettiği bu hareketlilik Körfez savaşıyla bir kesintiye uğradı ve gerilemeye başladı. Aynı süreçte, bürokratik, yozlaşmış revizyonist devletlerin ardarda çökmesi, süreci anlamayı ve teoriye yeniden dönmeyi gerektiriyordu.

Bir grup insanla beraber yürütmüş olduğumuz tartışma süreçlerinde, anlama çabasının pratik ve örgütsel olarak karşılık bulması gerektiği fikri giderek ağırlık kazandı. Anlamayı, tartışmayı, teori inşa etmeyi pratik-politik bir yönelişle bütünleştiremeyenler orada ve o düzeyde kaldılar.

EKİM'le tanışmam bu dönemin sonunda gerçekleşti ve benim için de bir dönemin (küçük-burjuva devrimciliği döneminin) sonu oldu. EKİM'le tasfiyeciliğin hemen öncesinde kurduğum ilişki, ancak tasfiyeciliğin tasfiye edilmesiyle ciddi bir temele oturabildi. Bu arada geçen yaklaşık bir yıllık zaman sürecini, devrimci yaşama geçişinin önündeki çeşitli küçük sorunları, ayak bağlarını temizlemekle ve EKİM'in yayınlarını yeniden ayrıntılı olarak okumakla geçirdim. EKİM'in teorik-ideolojik-politik platformuyla gittikçe daha fazla bütünleştiğim bu süreçte, sözkonusu küçük sorunların, küçük ayak bağlarının hiç de göründüğü kadar küçük ve masum olmadığını, aşılamadığı takdirde her zaman geriye düşüren özellikler taşıdığını bizzat bu süreçte yaşanmış deneyimler üzerinden görme imkanı buldum. Bunu sağlayan EKİM'in taşıdığı ideolojik güç ve marksist yöntemiydi. Sadece bu konuda değil, uzun bir dönem boyunca okuyup tartıştığım ve sağlıklı bir çözüme kavuşturamadığım temel teorik-tarihsel sorunlar konusunda da EKİM'in yöntemi, anlaşılmaz ve karmaşık görünen sorunları aydınlatmada, çözüme kavuşturmada bir güç ve iddia taşıyordu. Ne soyut formüller uğruna gerçekliğin kurban edildiği, şemalar ve şablonlarla teori inşa edildiği, ne de dar ve sınırlı pratikler üzerinden "gerçekçi" olma savunusu adı altında geri ve anti-marksist açılımlara yolaçan bir yöntemdi bu. Ortada duran Marksizm-Leninizmin yaşayan canlı özüydü. Şimdi buna bu topraklarda bir gerçeklik kazandırmak, proleter bir devrimle taçlandırmak görevi duruyordu.

Bu bilinçle son üç yıldır saflarında mücadele ettiğim EKİM, bugün proleter eksenli teorik ve ideolojik açılımın sağladığı gözle görülür bir pratik-politik ve örgütsel gelişme göstermektedir. Kuşkusuz bu gelişme henüz istenilir bir düzeyde değildir. EKİM henüz potansiyel güçlerini bütünüyle açığa çıkarmış değildir.

EKİM, elde ettiği birikimi daha ileriye, daha üst boyuta taşımanın görev ve sorumluluğuyla karşı karşıyadır. Bu görev ve sorumluluğun yakın hedefi, Türkiye proletaryasının partisini inşa etmektir. Bu bilinç ve kararlılıkla, şimdiye kadar üstlendiğim görev ve sorumluluklarımı bir üst aşamaya taşımak, örgütlülüğümü daha ileri görev ve sorumluluklarla sürdürmek istiyorum.

Her şey işçi sınıfının kurtuluşu için!

Her şey devrim için!

T / Kasım '96

Mahalli Bildirilerden...

Çete devletinden hesap sor!

İşçiler, emekçiler!

Bu devlet, sermaye devleti, bütün gövdesiyle pislik içindedir. Gün geçmiyor ki yeni bir icraatı ortaya çıkmasın. En son "Susurluk kazasıyla" ortaya çıkan tablo hiçbir söze ihtiyaç duymayacak kadar açık bir şekilde devletin gerçek yüzünü gözler önüne sermiştir. Korucubaşı bir milletvekili, üst düzey bir polis şefi ve saç ayağını tamamlayan faşist bir katil. İşte devlet! İşte kontr-gerilla çete cumhuriyeti!

Medya; bu çeteleşen, bu mafyalaşan sermayenin medyası, olayın üstüne gitmek görüntüsü altında gerçekleri sizlerden saklamak için bütün çabasını ortaya koymaktadır. Bu olayı kişilerin üzerine yıkmaktadır. Devletin içine bazı "kötü kişiler" sızmış diye lanse etmektedir. Oysa biz biliyoruz ki, asıl çürüyen bu düzendir. Çok uzağa gitmeye gerek yok. Bu aynı kişiler çok kısa bir zaman önce aynı medya tarafından "terörle mücadele eden", "devletin birliğini ve bütünlüğünü koruyan" kişiler olarak gösterilmiyor muydu? Bu aynı medya Kürt halkını yok etmek için kirli savaşı yürütenleri, terörle mücadele diye devrimcileri katledenleri, devletin diriliğini ve huzurunu bozuyorlar diye haklarını arayan işçileri, emekçileri, öğrencileri dayaktan geçiren polisi alkışlamıyor mu? Evet alkışlıyor. Çünkü, bu politika sermaye devletinin politikası! Ve bu medya da sermaye devletinin TV'si, gazetesi, radyosu!

EKİM Esenyurt Bölge Örgütü'nün bildirisinden...

Çürümüş düzenin kokuşmuş devletinden hesap sormak için mücadeleye!

İşçiler, emekçiler!

Mafyalaşan, çürüyen, kokuşmuş bir devlete ne zamana kadan katlanacağız? Yiyecek ekmek bulamadığımız memleketimizde, vatan sevgisinden, ülkenin bölünmezliğinden dem vuranların, uyuşturucu, silah kaçakçılığı, devrimcilerin kanıyla para babalarının kasalarını nasıl koruduğunu gördük. Faili meçhul denilen ölümlerin gerçek sorumlusunun bizzat devlet olduğu son olaylarda tümüyle açığa çıkmıştır. İnsanlık suçu işleyen TC'nin yaptıklarına sessiz kalmak, ahlaksızlığa ortak olmaktır. Devletin itibarlı hırsızları ülkemizin tüm kaynaklarını talan ederken, soyguncuların yaptıklarına lanetler yağdırmak yeterli değildir. (...)

Anlaşılması gereken şudur. Sömürünün, yağmanın, talanın, kirli işlerin özü ve esası alınterimizle ürettiklerimize el konulmasıdır. Bataklık, işçi ve emekçilerin iliklerine kadar sömürülerek yarattıklara değerlere el konulması üzerine kurulmuş olan sermaye düzeninin ta kendisidir.

Faşist TC, ezilenleri, hakkını arayan herkesi sindirebilmek için kendi yasalarını dahi hergün daha çok çiğnemektedir. İşkenceler, gözaltılar yetmemekte, insanlar kaçırılıp katledilmektedir. Devletin Küt halkının özgürlük mücadelesin boğmak için işgalci ordularıyla katliamlarını hergün tırmandırmasına sessiz kalıyoruz.

Sermaye devleti iktisadi, siyasi her alanda bir kriz döneminden geçiyor. Ve bu durum onun çürümesini hızlandırıyor. Örneklediğimiz bir çok olayda görüldüğü gibi, pislikleri her gün dışa vuruyor. Bu çürüme toplumu da beraberinde tükenişe götürüyor. Bu tükenişe dur diyecek olan ise geleceğin temsilcisi olan biz işçileriz. İnsanlık ya barbarlık içinde çürüyecek ya da öncü devrimci sınıfın eylemiyle bu sistemi yıkacak, insanlığın kurtuluşunu getirecektir. Bu güç fabrikalarda yaşamı hergün yeniden üreten bizim gücümüzdür. Gücümüzü birleştirelim, savaşalım. Kazanan biz olacağız. Bu da işçi sınıfının komünist öncüsü EKİM'le bütünleşerek iktidara yürümemizle mümkün olacaktır.

Ekimci Tekstil İşçileri'nin bildirisinden...

Okurlardan / Yoldaşlardan...

TDKP Konferansı yalanı

TDKP yakın zamanda bir konferans (sözde 2. Konferans!) yaptığını duyurdu. Bu olay dışarıdaki güçlerince tam nasıl algılandı/nasıl yorumlandı bilemiyorum. Ama içerdeki "TDKP'liler"i bir hayli rahatlatıp-sevindirdi. İçerdekiler, yasal partiye "olur" vermelerine ve açık bir destek sunmalarına karşın, kendilerini TDKP olarak ifade etmeyi daha uygun buluyorlardı. Doğrudan yasal parti üzerinden kendilerine yöneltilen eleştiriler karşısında adeta yılmışlardı. Tek tutundukları nokta; "yasal parti bir ihtiyaçtı; yıllarca sınıfa gitmekten söz ediliyor, sonuç alınamıyordu, bakınız açık parti sınıf içerisinde gözle görülür bir güç oldu" vb. şeklindeydi. Girilen yolun ve yapılan işin niteliğine bakmaksızın bu tür şeylerle kendilerini avutuyorlardı. Bu eksen üzerinde bir savunma mekanizması oluşturmuşlardı.

Sözü edilen 2. Konferans haberi basına yansıyınca, "tasfiye edildiği söylenen TDKP 2. Konferansını yapmış, peki buna ne diyeceksiniz?" demeye başladılar. Kuşkusuz biz bunu gülümsemeyle karşıladık...

TDKP'nin 2. Konferansı gerçekten neyi ifade ediyor? Nasıl yorumlamak gerekir?

1) TDKP'nin yukardan aşağı herbir hücresine değin tasfiye edildiği tartışma götürmez. Onun devrimciliğinden ve illegal örgütlenmesinden hiçbir şey kalmamıştır. Geriye yalnızca reformist bir yasal parti kalmıştır. TDKP olarak bize sunulan ise, olsa olsa uluslararası kimi parti ve örgütlerle ilişkiler sürdüren bir biçimsel "dış büro"dan ibarettir.

2) Yasal parti girişimi, daha doğrusu TDKP'nin tasfiye edilip yasal partiye dönüşmesi süreci, tasfiyeci önderliğin yılları bulan hünerleri sayesinde büyük çoğunlukça onay gördü. Özellikle alt kademe sendika bürokratlarıyla kurulan ilişkiler ve bu olanak üzerinden sınıf içinde belli bir etkiye kavuşma sayesinde, hoşnutluk duyulabilecek bir atmosfer bile yaratıldı. Bazı kaygılar giderildi. Nedir ki özellikle tabanındaki geniş potansiyel ve sürecin bir ölçüde dışında kalan cezaevlerindeki unsurlar için bu söylenemez. Yer yer kendisini açığa vuran bir rahatsızlık duyuluyordu yasal partiden. Devrimci hareketle, devrimci siyasal mücadeleyle bağlarını iyice kesmeyi ifade eden politika ve pratikler, İP ile aynı söylemi kullanmaya başlaması, aynı mevziden devrimci harekete saldırıp devrimci her çıkışı karalaması, tabandaki hoşnutsuzluğu artırıcı bir rol oynadı. Sözgelimi AG-ÖO esnasında yasal partinin ve *Evrensel*'in tutumu dayanılmaz boyutlara vardı. Tabandaki huzursuzluk onları fazlasıyla rahatsız etmeye başladı. Bastırmakta güçlük çekmeye ve tasfiye tehditleri savurmaya başladılar. C. Tekin imzasıyla yazan bir zat neredeyse tüm yazılarını bu hoşnutsuz potansiyeli ikna etmeye ayırdı. Güç yetiremediği noktada ise adeta "çekin gidin" diyordu. Ne var ki istenilen sonucu tam olarak alamadılar. Hoşnutsuzluk şu ya da bu ölçüde bir dağılmaya yolaçtı. Dahası bir yayılma tehlikesi vardı. Huzursuzluğu bir süre için de olsa durdurmanın ve dağılmayı önlemenin daha etkili bir yolu olarak yeniden TDKP paravanını devreye soktular. 2. Konferans aldatmacasına bu amaç çerçevesinde başvurdular.

Demek oluyor ki, TDKP 2. Konferansı yalanı öncelikle sözkonusu dağılmayı önlemek için başvurulan bir aldatmacadan ibarettir. "TDKP tasfiye edilmedi, yaşıyor" mesajı verilerek, dağılma eğilimini bloke etmek manevrasıdır. İkincisi ve daha önemlisi de, bu manevra yasal partiyi içlerine sindiremeyenleri, onu savunmakta güçlük çekenleri, devrimciliğe yönelmek eğilimi gösterenleri, süreç içinde ikna etmek için zaman kazanma girişimidir. Açık ki bunun en etkili yolu, TDKP'nin tasfiye olmayıp yaşadığı yalanını yaymaktır. Bu koşullarda yasal partiyi daha meşru bir olay haline getirecekler. Bu konudaki tartışmaları dizginleyip, taraftarları manipüle edecekler.

TDKP'nin biçimsel varlığı anlamına gelen yurtdışı temsilciliği ya da büro artık bu işlevi görecek. Bundan böyle de bu aldatmacayı daha sık kullanacaklar. ...

Tutsak bir yoldaşın mektubundan...

Meydan reformistlere bırakılmamalıdır!

Burjuva devletin temsilcileri, Susurluk kazasıyla ortaya çıkan pisliklerin üstünün örtülemez bir hal alması karşısında tavırlarını dosdoğru ortaya koydular: Bu çürümüş düzeni, bu faşist devleti korumak uğruna katliam yapan da, ölen de bizdendir! Yani düzenin bekası için biz bu eli kanlı çeteleri örgütlüyoruz ve besliyoruz, denildi.

Oysa bu dobra tavrı güya benimsenmeyen, hiç değilse bazı rötuşlarla görüntüyü kurtarmak gereksinimi duyan düzenin içindeki bir kesim ile onların borazanı medya, kitlelerden yükselecek devrimci karşı çıkışları, ortaya çıkacak tepkileri gerisin geriye düzenin "temiz toplum" kanallarında boğmak için yoğun bir çaba sarfettiler, ediyorlar. Onlar da farkındalar ki, bu düzen bu haliyle geniş kitlelerin midesini bulandırmakta, devletin "itibarı" ayaklar altına düşmektedir. Düzenin bu papaz kesimi, bu çabalarında başarılı da oldular. Zira, reformist-liberal sol partileri de kendi platformlarına çektiler. Reformistler, sivil toplum, hukuk devleti, temiz medya ve benzeri ile geniş kitlelere düzenin bir başka söylemiyle seslendiler.

Kısacası, tüm ülkede oluşan tepkilerin önderliği, bu tescilli düzen yanlıları ile onlara katılan liberal ve kuyrukçu reformistlerin ellerindeydi. DİSK, Türk-İş ve KESK de bu "Beyaz Eylem"lerin, "temiz toplum" projelerinin destekçileri olarak yerlerini aldılar.

İşin bu cephesindeki görünüm son derece doğaldır. Her gerçek siyasal-toplumsal kriz, safları yeniden belirlemekte, aynıları bir araya getirmektedir. Her siyasal akım ve anlayış, böylesi dönemeçlerde gerçek kimliklerini ortaya koymaya zorlanır, kiminle ittifak yapabileceğini somutlar. EMEP'ten ÖDP'ye, İP'ten HADEP'e kadar reformist partilerin, ANAP gibi bu pisliğin mimarlarından olan sermaye uşağı bir partiyle ve onun medyadaki uzantılarıyla aynı platformda, aynı sloganlar altında (aralarındaki bazı küçük ayrımlar "o kadar da olsun" türünden önemsiz ayrıntılardır) buluşabiliyorlarsa, bu, yukarıdaki tespitin doğruluğunu kanıtlar. Ancak daha da önemlisi, sermaye düzeninin içine düştüğü krizin boyutlarının vehametine işaret eder.

Kısacası reformistler cephesinde yaşanan budur ve burada anlaşılmayacak bir şey yoktur. Onlardan, ortaya çıkan bu somut durum vesilesiyle, sorunu devrimci bir tarzda ortaya koymaları beklenmemelidir, beklenmiyor. Sahip oldukları ideoloji, sürdürdükleri politik tarz ve sınıf bakışları, bazı istenmeyen, göze batan pürüzlerin ve ayrıntıların eleştirisi üzerinden onların konumlarını iyice düzene uyarlar, düşledikleri kitlesellik ihtiyaçlarına bir nebze olsun karşılık verir. Sonuçta, egemen sistem bu yolla daha da güçlü bir biçimde tahkim edilmiş olur.

Devrimci ve komünistler için bu somut durumun kavranışında temelli bir sorun yoktur. Bu cephedeki her siyasal akım ve örgüt sorunu kendi cephesinden ortaya koymakta zorlanmıyor. Ne var ki aynı durum, böylesi bir vesileyle devrimci bir kitle çalışması yapmak, kitlelerdeki tepkiyi örgütlü devrimci bir kanala çekmek noktasında, sözkonusu olamadı. Ortaya çıkan her eylemin önderliği reformizmin izlerini taşıyor. Bir kez daha devrimci önderlik boşluğu bu vesileyle somutlanmış oldu. En azından İzmir'deki süreç bunu çıplak bir gerçeklik olarak ortaya koydu.

7 Aralık İzmir mitingi 1 Mayıs sonrasının en kalabalık mitingi olma özelliğini taşıyordu. Ancak bu miting, o günden bugüne reformistlerin güçlendiğini, devrimcilerin ve komünistlerin ise güç kaybettiğini ortaya koydu. En azından devrimcilerin ve komünistlerin politik inisiyatifsizliğini tescil etmiş oldu.

K. Erhan/İzmir

Okurlardan / Yoldaşlardan...

devrimciler için ulaşılabilir olarak görülen ve gerçekten de öyle olan birçok şey kitleler için de ulaşılabilir oldu. Sosyal-demokrat hareketin gelişmesinin tüm tarihsel seyri, bütün engellere rağmen, çarlık yasalarına ve polisin önlemlerine inat, kendisine her geçen gün daha büyük bir hareket alanı açmasıyla karakterizedir. Devrimci proletarya kendisini gerek işçi sınıfı, gerekse de (işçi demokrasisinin taleplerinin elbette ancak küçük bir bölümünü benimseyen) diğer sınıflar içinde, hükümet için aşılamaz olan belli bir sempati ve destek atmosferiyle kuşatmıştır. Hareketin başlangıcında sosyal-demokratlar, bir yığın kültürel çalışma yapmak ya da gücünü neredeyse sadece ekonomik ajitasyon için kullanmak zorundaydı. Artık böyle işlevler birbiri ardına gittikçe daha büyük ölçüde yeni güçlerin, harekete katılan geniş kesimlerin eline geçiyor. Devrimci örgütlerin elinde ise gittikçe gerçek **politik** yönetim, işçi protestosu ve halk öfkesinin tezahürlerinden **sosyal-demokrat** sonuçlar çıkarma görevi yoğunlaştı. Başlangıçta işçilere, sözcüğün gerek gerçek, gerekse de mecazi anlamında okuma yazma öğretmek zorundaydık. Şimdi politik eğitimin seviyesi öylesine muazzam biçimde yükselmiştir ki, tüm güçlerimizi devrimci akımın örgütsel yönetiminin daha dolaysız sosyal-demokrat hedeflerine yoğunlaştırabiliriz ve yoğunlaştırmak zorundayız. Bugüne kadar güçlerimizin büyük bölümünü alan "hazırlık" çalışmasının bir yığınını şimdi liberaller ve legal basın yerine getiriyor. Şimdi artık, güçten düşmüş hükümetin baskısına uğramayan demokratik düşünce ve taleplerin açıktan propagandası öyle yaygınlaştı ki, hareketin bu yepyeni yükselişine kendimizi uydurmak zorundayız. Bu hazırlık çalışmasında buğday olduğu gibi ayrık otları da vardır; sosyal-demokratlar şimdi burjuva demokrasisinin işçiler üzerindeki etkisiyle mücadeleye daha fazla dikkat sarfetmek zorundadır elbette. Fakat tam da bu çalışma, esas itibariyle politik olarak aydınlanmamış kitleleri uyandırmaya yönelik eski faaliyetimizden çok daha gerçek sosyal-demokrat içerik arzedecektir.

Halk hareketi genişledikçe, çeşitli sınıfların gerçek nitelikleri de o kadar açık ortaya çıkmaktadır. **Parti'nin** olayların peşinde ayak sürümek yerine sınıfa önderlik etme, onun örgütleyicisi olma görevi o kadar acil hale gelmektedir. Her yerde her türden devrimci özfaaliyet geliştikçe, "Raboçeye Dyelo" ayarındakilerin özfaaliyet üzerine yeni "Iskra" yandaşlarının papağan gibi tekrar etmeyi pek sevdikleri safsatalarının kofluğu ve içeriksizliği o kadar belirginleşmekte, **sosyal-demokrat** özfaaliyetin önemi o kadar ön plana çıkmakta, olaylar **devrimci inisiyatifimizden** o kadar yüksek taleplerde bulunmaktadır. Toplumsal hareketin yeni akımları genişledikçe, bu yeni akımlar için yeni bir nehir yatağı yaratmayı bilen güçlü bir sosyal-demokrat örgüt o kadar önem kazanmaktadır. Bizden bağımsız olarak yürüyen demokratik propaganda ve ajitasyon bizim işimize yaradıkça, işçi sınıfının burjuva demokrasisinden bağımsızlığının korunması için sosyal-demokrasinin örgütsel önderliği o kadar önem kazanmaktadır.

Ordu için savaş zamanı neyse, sosyal-demokrasi için de devrimci dönem odur. Ordumuzun kadrolarını genişletmek, barış mevcudundan savaş mevcuduna çıkarmak, ihtiyatları ve müstahfızı seferber etmek, izindekileri silah altına çağırmak, yeni yardımcı birlikleri ve kataları düzenlemek ve cephe gerisi hizmet mercilerini kurmak gerekmektedir. Savaşta kontenjanların yerini daha az eğitim görmüş acemilerle, subayların yerini sık sık sıradan askerlerle doldurmanın, askerlerin subaylığa terfiini hızlandırma ve kolaylaştırmanın kaçınılmaz ve zorunlu olduğu unutulmamalıdır.

Teşbihleri bırakıp da söylersek: olası her türlü Parti örgütlerinin ve Partiye dayanan örgütlerin mevcudunu, halkın devrimci enerjisinin yüz kat güçlenmiş seline bir ölçüde ayak uydurabilmek için güçlü biçimde genişletmek gerekir. Elbette bu, sürekli hazırlığı ve Marksizmin doğrularını sistematik biçimde öğretmeyi arka plana itmek demek değildir. Elbette değil; fakat unutmamak gerekir ki, şimdi hazırlık ve öğretme sırasında, hazırlıksız olanları tam da **bizim** istediğimiz gibi **eğiten** bizzat çarpışmaların önemi büyüktür. Marksizmde "doktriner" ısrarımızın, şimdi devrimci olayların seyrinin her yerde **kitleye gözlem yoluyla ders vermesi** ve tüm bu derslerin dogmamızı doğrulamasıyla güçlendirildiğini unutmayalım. Yani biz dogmadan vazgeçmekten, ne idüğü belirsiz aydınlara ve kof beyinli devrimcilere karşı güvensiz ve kuşkulu tavrımızı gevşetmekten söz etmiyoruz; tam tersine. Unutulması bir sosyal-demokrat için uygun olmayan dogmanın öğretilmesinin yeni yöntemlerinden sözediyoruz. Büyük devrimci olayların canlı derslerinden yararlanmanın, örneğin pratikte terörü kitlelerin ayaklanmasıyla ilişkilendirmenin, kültürlü Rus toplumunun liberalizminin ardında burjuvazimizin sınıf çıkarlarını görebilme konusunda, artık çevrelere değil, kitlelere eski "dogmatik" derslerimizi vermenin ne kadar önemli olduğundan söz ediyoruz.

Yani söz konusu olan sosyal-demokrat taleplerimizi, ortadoks uzlaşmazlığımızı zayıflatmak de-

ğil, bilakis her ikisini de **yeni** yollar ve yeni öğretim yöntemleriyle güçlendirmektir. Savaş zamanında acemileri doğrudan savaş eylemleri içinde eğitmek gerekir. Yeni eğitim yöntemlerine daha cesaretli yaklaşın yoldaşlar! Daha büyük bir cesaretle yeni yeni taburlar kurun, bunları savaşa gönderin, işçi gençlik arasında daha çok propaganda yapın, komitelerden işletme gruplarına, atöyle derneklerinden öğrenci çevrelerine kadar bütün Parti örgütlerinin eski alışılmış çerçevelerini genişletin! Bu işte her türlü gecikmenin sosyal-demokrasinin düşmanlarının işine yaradığını aklınızdan çıkarmayın, çünkü yeni akımlar hemen bir çıkış yolu ararlar ve eğer sosyal-demokrat bir nehir yatağı bulamazlarsa sosyal-demokrat olmayan bir yatağa akacaklardır. Devrimci hareketin her pratik adımının, genç acemilere kaçınılmaz ve zorunlu olarak tam da sosyal-demokrat bilimi öğreteceğini aklınızdan çıkarmayın, çünkü bu bilim çeşitli sınıfların güç ve eğilimlerinin doğru, nesnel biçimde dikkate alınması üzerinde yükselir, ve devrim de eski üstyapının yıkılması ve kendi tarzlarında yeni bir üst yapıyı kurmayı amaçlayan çeşitli sınıfların bağımsız ortaya çıkışlarından başka bir şey değildir. Devrimci bilimimizi sakın bir lafızlar dogmasına dönüştürmeyin, onu süreç olarak taktik, süreç olarak örgütlenme üzerine acınası safsatalarla, dağınıklığın, kararsızlığın, inisiyatifsizliğin haklı çıkarılmak istendiği safsatalarla bayağılaştırmayın. En çeşitli grup ve çevrelerin en çeşitli girişimlerine daha çok hareket serbestliği tanıyın ve bunların izledikleri yolun doğruluğunun, bizim öğütlerimizin dışında, bu öğütler olmadan, bizzat devrimci olayların acımasız gerekleri sayesinde garantileneceğini aklınızdan çıkarmayın. Politikada sık sık düşmandan öğrenmek gerektiği lafı söyleneli çok oldu. Ve devrimci anlarda düşman bize özellikle ısrarlı ve hızlı biçimde doğru sonuçları dayatır.

2. Parti Kongresi'nde çoğunluk yandaşlarının tam bir şekilde formüle etmek istedikleri: Örgütlenin! şiarı şimdi derhal gerçekleştirilmelidir. Eğer cesaretle, inisiyatifli bir şekilde yeni örgütler kurmayı başaramazsak, öncülük rolüne ilişkin içi boş hak iddialarından vazgeçelim. Komite, grup, toplantı ve çevrelerin bugüne kadar ulaşılmış sınırları, biçimleri ve çerçeveleri içine çakılıp kalırsak, beceriksizliğimizi kanıtlamış oluruz. Bugün her yerde, bizim bir katkımız olmadan, belli bir program ve hedeften yoksun, sadece olayların etkisi altında binlerce çevre kuruluyor. Sosyal-demokratların, bu tür mümkün olduğunca çok çevreyle doğrudan ilişki kurmayı ve sağlamlaştırmayı, onlara yardım etmeyi, bilgileri ve deneyimleriyle bu çevreleri aydınlatmayı, devrimci inisiyatifleriyla canlandırmayı kendilerine görev edinmeleri zorunludur. Bütün bu çevreler, bilinçli sosyal-demokrat olmayanların dışında, ya doğrudan Parti'ye katılsınlar ya da **Parti'yi dayansınlar**. Bu durumda bunlardan, ne programımızı kabul etmeleri, ne de bizimle bağlayıcı örgütsel ilişki kurmaları talep edilmemelidir; Parti'ye **dayanan** bu tür çevrelerden, sosyal-demokratların enerjik etkisiyle, olayların baskısı altında, önce demokratik yardımcılar, daha sonra da Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin inançlı üyelerinin çıkması, sadece devrimci duygu ve sadece otokrasiye karşı mücadeleyi destekleme isteğinin bulunması yeter.

Yığınla insan var, ama insan sıkıntısı çekiliyor -sosyal-demokrasinin örgütsel yaşamıyla örgütsel taleplerinin çelişkisi öteden beri bu çelişik formüle indirgenebiliyordu. Ve bu çelişki şimdi özellikle güçlü biçimde ortaya çıkmaktadır: Her yandan sık sık, tutkulu yeni güç talepleri ve örgütlerde insan sıkıntısı üzerine yakınmalar duyuluyor, ve aynı zamanda her yerde muazzam bir hizmet arzı var, özellikle işçi sınıfı saflarında genç güçlerin arttığı görülüyor. Bu koşullar altında insan kıtlığından yakınan örgütlenme pratikçisi, Büyük Fransız Devrimi'nin gelişmesinin doruk noktasında Madam Roland'ın düştüğü yanılsamaya düşüyor. Madam Roland 1793 yılında şöyle yazıyordu: Fransa'da erkek yok, ortalıkta sadece pigmeler görülüyor. Kim böyle söylüyorsa, o ağaçlara bakmaktan ormanı görmüyor, olayların gözlerini kamaştırdığını, onun, yani devrimcinin bilincinde ve faaliyetinde olaylara egemen olmadığını, bilakis olayların ona egemen olduğunu, onu boyunduruk altına aldığını kabul ediyor demektir. Böyle bir örgütçü **en iyisi emekliye ayrılmalı**, çoğu kez deneyimsizliğini enerjisiyle telafi edebilen yeni güçlere yer açmalıdır.

İnsan var, devrimci Rusya'nın hiçbir zaman şimdiki kadar yığınla insanı olmadı. Devrimci bir sınıf için hiçbir zaman -geçici müttefikler, bilinçli dostlar, zorunlu yardımcılar bakımından- bugünkü Rus proletaryası kadar olağanüstü uygun koşullar olmadı. Yığınla insan var, sadece, kuyrukçuların düşünce ve öğretilerini bir yana bırakmalıyız, sadece inisiyatife, "planlar"a ve "girişimler"e hareket serbestisi tanımalıyız; o zaman büyük devrimci sınıfın bu sınıfa layık temsilcileri olduğumuzu gösterebiliriz, o zaman Rus proletaryası, **büyük Rus devrimini başladığı gibi kahramanca gerçekleştirebilir.**

Mart 1905

Seçme Eserler, Cilt:3, İnter Yay. s.405-413

Yeni görevler ve yeni güçler

V. İ. LENİN

Sosyal-demokrasinin gelişmesiyle bağıntı içinde Rusya'da proleter kitle hareketinin gelişimi üç önemli geçişle karakterizedir. İlk geçiş, dar propaganda çevrelerinden geniş ekonomik kitle ajitasyonuna; ikincisi büyük ölçekli politik ajitasyon ve açık sokak gösterilerine; üçüncüsü ise, tam anlamıyla iç savaşa, ayaklanmaya götürdü. Bu geçişlerden her biri, bir yandan sosyalist düşüncenin özellikle bir yönde etkili olmasıyla, öte yandan işçi sınıfının yaşam koşullarında ve ruhsal şekillenmesinde derin değişikliklerin meydana gelmesiyle, onun yeni yeni katmanlarının daha bilinçli ve daha aktif mücadeleye uyanmasıyla hazırlandı. Bu değişiklikler zaman zaman sessizce cereyan etti, proleter güçlerin toplanması sahne arkasında, gözlerden ırak yaşandı, öyle ki aydınlarda sık sık kitle hareketinin sürekliliği ve hayatiyeti hakkında kuşkular belirdi. Sonra bir dönüm noktası geldi ve tüm devrimci hareket bir çırpıda yeni, daha yüksek bir aşamaya yükseldi. Proletaryanın ve onun öncüsü sosyal-demokrasinin önünde, **pratik olarak** yeni görevler ve bunların çözümü için dönüm noktasının arifesinde kimsenin tahmin etmediği, topraktan bitermiş gibi büyüyen yeni güçler belirdi. Fakat bütün bunlar birden bire olmadı, sosyal-demokrasi içinde yalpalamalar olmadan, eğilim mücadeleleri olmadan, eskimiş, çoktan ölmüş ve gömülmüş gibi görünen görüşlere geri dönülmeden gerçekleşmedi.

Bugün Partimiz yine böyle bir yalpalama döneminden geçiyor. Taktiğimizi ve örgütlenmemizi yeni görevlere uydurabilmek için, "daha yüksek tipte gösteriler" (Zemstvo kampanyası planı) ya da "süreç olarak örgüt" üzerine oportünist teorilerin direncini aşmak, ayaklanmanın "kararlaştırılması"na ya da proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğüne duyulan gerici korkuya karşı mücadele etmek zorunludur.

Hareketin seyrinin, bu kez de, eskimiş ve posası çıkmış görüşlerin tüm bu artıklarını silip süpüreceğine en ufak kuşku yok. Fakat bu silip süpürme asla, sadece eski hataların çürütülmesinden ibaret olmamalı, bilakis daha ziyade, yeni görevleri pratikte uygulama, bugün devasa bir yoğunlukla devrimci arenaya çıkmakta olan yeni güçleri Partimize kazanma ve bu güçlerden yararlanma pozitif devrimci çalışmasını kapsamalıdır. İşte pozitif devrimci çalışmanın bu sorunları, önümüzdeki 3. Parti Kongresi'nin çalışmalarının ana konusunu oluşturmalıdır. Partimizin bütün üyeleri gerek yerel, gerekse de genel çalışmalarında, bütün düşüncelerini işte bu konu üzerinde yoğunlaştırmalıdırlar. Önümüzde hangi görevlerin bulunduğu konusunda ana hatları itibariyle çeşitli defalar söz ettik; ajitasyonu kent ve kır yoksullarının yeni kesimlerine yaymak, daha geniş, daha hareketli ve daha güçlü bir örgüt yaratmak, ayaklanmayı hazırlamak ve halkı silahlandırmak ve bu amaçla devrimci demokrasiyle bir anlaşmaya varmak. Bu görevlerin yerine getirilmesi için hangi yeni güçlerin bulunduğu konusunda, tüm Rusya'da genel iş bırakmalar üzerine, grevler üzerine, gençliğin, genelde demokrat aydınların ve hatta birçok burjuva çevrelerinin devrimci ruh hali üzerine haberler açık bir dil konuşmaktadır. Bu muazzam taze güçlerin, özellikle işçi sınıfı ve köylülük içinde var olması, yeni görevlerin çözülebileceğine dair yeterli bir güvencedir ve bu görevler mutlaka çözülecektir de. Önümüzde duran pratik sorun, her şeyden önce, bu yeni güçlerden **nasıl** yararlanılacağı, onların nasıl yönlendirileceği, birleştirileceği ve örgütleneceği, sosyal-demokrat çalışmanın, kapitalist sömürü dünyası varlığını sürdürdükçe önümüzde duran ve duracak olan eski, bilinen görevleri unutulmadan, bu yeni, daha yüksek, anın ortaya çıkardığı görevlere **nasıl** yoğunlaştırılacağı sorunudur. (...)

Fakat bugünkü görevler açısından bizi özellikle ilgilendiren, devrimcilerin işlevlerinin bir kısmından kurtulmaları sorunudur. Tam da devrimin bugünkü başlangıç anı, bu soruna özellikle güncel ve çok kapsamlı bir önem kazandırmaktadır.

"*Devrimci mücadeleyi ne kadar enerjik yürütürsek, hükümet bir o kadar sendikal çalışmanın bir kısmını legalize etmek zorunda kalacak ve böylece sırtımızdaki yükün bir kısmını almış olacaktır.*", denir "*Ne Yapmalı*"da. Fakat enerjik devrimci mücadele bizi "yükünüzün bir kısmı"ndan sadece bu yolla değil, daha bir çok yolla da kurtarır. İçinde bulunduğumuz an sadece eskiden yasak olan birçok şeyi "legalize" etmekle kalmadı. Aynı zamanda hareketi öyle genişletti ki, bir çok şey hükümet tarafından legalize edilmeyi beklemeden pratik haline, alışkanlık haline geldi ve eskiden sadece

(Devamı s.26'da)